АВГУСТДА ҒЎЗАНИ КАМИДА ИККИ МАРТА ПАРВАРИШ ҚИЛАЙЛИК!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | 8 август 1972 йил, сешанба | ◆ № 184 (15.355). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ТИНЧЛИК ВА СОЦИАЛИЗМ БАЙРОҒИ ОСТИДА

Социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари раҳбарларининг 31 июль куни Қримда бўлиб ўтган дўстона учрашуви — ҳозирги халқаро ҳаётнинг энг муҳим сиёсий воқеаларидан бири бўлиб қолди. Социалистик ва коммунистик қурилишнинг бориши тўғрисида ҳамда социалистик давлатларнинг ҳар томонлама ҳамкорлигини янада ривожлантириш ҳақида самарали равишда фикрлашиб олинди, актуал халқаро масалалар ҳам муҳокама қилинди. Учрашув тўла ҳамжиҳатлик руҳида ҳамда муҳокама қилинган барча масалалар юзасидан фикрларнинг бирлиги вазиятида, самимий, дўстона муҳитда ўтди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси учрашув якунларини муҳокама қилиб, бу учрашув социалистик давлатлар қардош партияларининг жипслигини ва баҳамжиҳатлигини мустаҳкамлаш ишида қўйилган катта қадам бўлди, деб қатъий ишонганлигини билдирди. Сиёсий бюро КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС делегацияси фаолиятини тўла-тўкис маъқуллади. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси қабул қилган қарорда Қрим учрашуви хулосаларини амалга оширишга доир амалий тадбирлар белгиланди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, унинг Марказий Комитети социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан дўстлик ва қардошларча ҳамкорлик муносабатларини ривожлантиришга алоҳида аҳамият бермоқдалар. Уртоқ Л. И. Брежнев ўртоқ Ф. Кастро СССРда бўлган вақтида 27 июнда сўзлаган нутқида бундай деб таъкидлади: «КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукумати халқаро ишларда ленинча йўлни изчиллик билан ўтказиб, социалистик мамлакатлар ҳамкорлигини ҳар томонлама ривожлантиришни, уларнинг дўстлиги ва қардошларча иттифоқини мустаҳкамлашни ўзларининг энг муҳим вазифаси, деб биладилар. Социалистик ҳамдўстлик империализмга қарши асосий кучдир, тинчлик ва социал тараққиётнинг таянчидир».

Социалистик ҳамдўстликнинг жипслигини мустаҳкамлаш жараёни, Қримдаги учрашув кўрсатганидек, тобора кучайиб бормоқда. Бу ҳол КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг фикрича, қардош мамлакатлар халқаро майдонда эришган муваффақиятларни мустаҳкамлаш ва ривожлантиришнинг ҳамда социализм ва коммунизм қуриш йўлидан олға боришнинг ҳал қилувчи шартидир.

Социалистик ҳамдўстлик халқлари социалистик ва коммунистик қурилиш жараёнида қардош мамлакатларнинг коммунистик ва ишчи партиялари съездларида белгиланган планларни муваффақиятли равишда амалга оширмоқдалар, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга эришмоқдалар, социалистик жамиятни ҳар томонлама равнақ топтиришни таъминлайдиган катта-катта социал-иқтисодий тадбирларни амалга оширмоқдалар. Социалистик иқтисодий интеграция жараёнини янада ривожлантириш, меҳнаткашларнинг турмуш даражасини ошириш бунда муҳим аҳамиятга эгадир.

КПСС XXIV съезди партия ва совет давлатининг ҳозирги босқичдаги ички ва ташқи сиёсатининг энг асосий йўлларини белгилаб берди. Совет халқи съезднинг тарихий қарорларини зўр ижодий ғайрат билан бажармоқда. Ватанимиз коммунизмнинг моддий-техника базасини барпо этиш, социал муносабатларни такомиллаштириш, ўзининг сиёсий, иқтисодий ва мудофаа қудратини, халқаро позицияларини мустаҳкамлаш йўлидан комил ишонч билан олға бормоқда. Партия билан халқ тўққизинчи беш йиллик вазифаларини муваффақиятли бажариш учун бутун куч-ғайратини ишга солмоқда. Ватанимиз халқлари дўстлиги ва қардошлигининг буюк байрами — ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақаси кенг қулоч ёзди.

Қардош социализм мамлакатларининг халқлари эзгу мақсад — коммунизм сари совет халқи билан ёнма-ён туриб дадил олға интилмоқдалар. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатларидаги коммунистик ва ишчи партиялар социализм ва коммунизм қурилишига бошчилик қилиб, актив тинчликсевар ташқи сиёсат ўтказмоқдалар, унинг ҳамма асосий йўналишларида ҳамжиҳатликини йўлга қўйиб, барча ишларни мувофиқлаштириб олиб бормоқдалар. Қримдаги учрашув қатнашчилари ана шу сиёсатнинг ғоят ҳаётийлиги ва таъсирчанлигини, КПСС XXIV съезди баён этган ва изчиллик билан амалга оширилаётган тинчлик программасининг катта халқаро аҳамиятини якдиллик билан таъкидладилар.

Қрим учрашувида жаҳон сиёсатининг энг муҳим масалалари муҳокама қилинди, Европадаги аҳволга катта эътибор берилди. Европада таркиб топган чегараларнинг даҳлсизлигини, давлатларнинг территориал бутунлигини қарор топтириш ва халқаро кескинликни юмшатишнинг бутун жараёни социалистик мамлакатларнинг сиёсати билан ҳал қилувчи даражада боғлиқ эканлиги, бу жараён тобора чуқур характер касб қилиб, халқаро турмушнинг янги-янги соҳаларини ўз ичига олаётганлиги, халқаро муносабатларда суверенитет, тенглик, ички ишларга аралашмаслик, ўзаро манфаатдорлик принципларини қарор топтиришга кўмаклашаётганлиги таъкидлаб ўтилди.

Умуман кейинги вақтдаги воқеалар антиимпериалистик кучларнинг муттасил ўсиб бораётганлигини, тинчлик ва социализм идеаллари учун курашдаги тараққиётни ифодалайди. Империализмга қарши курашда эришилган муваффақиятлар социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партияларининг, жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг халқлар тинчлиги, дўстлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлашдан иборат йўли тўғрилигини яққол исботлайди. Биз ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш учун, янги жаҳон урушининг хавфини батамом тугатиш учун курашмоқдамиз.

Совет Иттифоқи ва Польшанинг Германия Федератив Республикаси билан тузган шартномалари, шунингдек Ғарбий Берлинга доир тўрт томонлама битим ҳамда ГДРнинг ГФР ва Ғарбий Берлин сенати билан тузган шартномалари кучга кирганлиги, Франция билан ва Ғарбий Европадаги бошқа бир қанча мамлакатлар билан амалий ўзаро манфаатли ҳамкорлик ривожлантирилганлиги Европадаги вазиятни тубдан соғломлантириш, «совуқ уруш» оқибатларини тўла бартараф этиш, Европа қитъасида яхши қўшничилик муносабатларини ўрнатиш ва тинчликни мустаҳкамлаш учун яхши шарт-шароитлар яратиб беради. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг фикрича ГДРни ҳам, ГФРни ҳам БМТга тезроқ қабул қилиш, шунингдек Чехословакия билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги муносабатларни Мюнхен битими аввал бошиданоқ ҳақиқий бўлмаганлигини тан олиш асосида бартараф этиш Европадаги ва бутун дунёдаги тинчлик манфаатларига мос бўлиб тушган бўлур эди.

Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишлаб Умумевропа кенгаши чақириш тўғрисидаги таклифни биргаликда ўртага қўйганликлари маълум. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар сиёсий маслаҳат комитетининг Прага кенгашида қабул қилинган декларацияда ана шу таклифлар конкретлаштирилиб берилди ва Европа хавфсизлигининг асосий принциплари баён этилди. Социалистик давлатларнинг ташаббускор сиесати, бошқа манфаатдор мамлакатларнинг ижобий позициялари, прогрессив жамоатчиликнинг фаолияти туфайли Умумевропа кенгашини амалий равишда тайёрлашга яқин вақт ичидаёқ киришиш учун қулай шароит яратилганлигини Қрим учрашуви таъкидлади.

Европадаги вазиятнинг ривожи шуни кўрсатиб турибдики, халқаро кескинликни янада кўпроқ юмшатишга қаршилик қилаётган, тинч Умумевропа ҳамкорлигини кенгайтиришга халақит бераётган, кенгашни чақиришни орқага суришга, унинг ишини чигаллаштириб, ижобий қарорлар қабул қилишга йўл қўймасликка ҳаракат қилаётган реакцион кучларнинг кирдикорларига қарамай, Европани «совуқ уруш» замонларига қайтаришга улар муваффақ бўла олмайдилар. Турли социал системадаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши ва яхши қўшничилик қилиши принциплари халқаро муносабатлар практикасида муттасил қарор топмоқда.

Турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши сиёсатини ўтказиб келаётган социалистик мамлакатлар айни вақтда империализм ва реакциянинг агрессив кирдикорларига қаттиқ зарба бермоқдалар, халқларнинг мустақиллик ва социал тараққиёт йўлидаги одилона курашини қатъиян қўллаб-қувватламоқдалар. Европада тинчликни мустаҳкамлашдан иборат изчил йўл милитаризм ва реваншизм кирдикорлари пайини қирқиш зарурлигидан ажралмасдир. Бу — Европанинг тинчлик қонунларига биноан яшаши учун курашдир.

Партиямиз билан давлатимиз Совет — Америка муносабатларига ялпи тинчлик манфаатларига амал қилган ҳолда ёндошадилар. Май ойида бўлиб ўтган юксак доирадаги Совет — Америка музокараларининг натижалари дунёдаги реал аҳволни ифодалайди, СССР ва АҚШ халқларининг, барча мамлакатлар халқларининг манфаатларига, халқаро хавфсизлик манфаатларига мос келади. Москвадаги музокараларнинг якунларини ва СССРнинг равшан синфий, интернационалистик позициясини социалистик мамлакатларнинг коммунистик ва ишчи партиялари, ҳукуматлари, барча тинчликсевар халқлар юксак баҳолаб, бу якунларни тинчлик ва тараққиёт кучларининг умумий муваффақияти, деб билдилар.

КПСС XXIV съезди қарорлари асосида партия Марказий Комитети билан Совет ҳукумати бизнинг мамлакатимиз билан дўстона муносабатларни ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантиришга тайёр эканликларини билдирган давлатлар билан ана шундай муносабатларни ривожлантириш соҳасида тинимсиз ташқи сиёсий фаолиятни олиб бормоқдалар. Халқаро жамоатчилик Совет Иттифоқининг тинчлик ташаббуси деб атаган бу фаолият нақадар самарали натижалар бераётганлиги маълум.

Партиямиз билан халқимиз ҳозирги вазиятни серган бўлиб, реал баҳоламоқдалар, империализмнинг халққа зид моҳияти ва унинг агрессив муддаолари хусусида хом хаёлларга берилмаётирлар, албатта.

Америка империализмининг Ҳинди-Хитойдаги агрессияси давом этмоқда, ВДРдаги шаҳарлар, манзилгоҳлар, корхоналар, ирригация иншоотлари ваҳшиёна бомбардимон қилинмоқда. Бутун тараққийпарвар инсоният, шу жумладан АҚШдаги кенг жамоатчилик доиралари ҳам Америка ҳарбийларининг жиноий ҳаракатларини ғазаб билан қораламоқдалар. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари қаҳрамон Вьетнам халқига доимий ёрдам ва ҳар томонлама мадад бериб келмоқдалар.

Яқин Шарқда мураккаб, хатарли аҳвол сақланиб турибди. Бу ерда империалистик доираларнинг ҳомийлигидан фойдаланаётган Исроил агрессорлари ўзларининг босқинчилик сиёсатларини қайсарлик билан давом эттирмоқдалар. Социализм мамлакатлари Исроил қўшинларини оккупация қилиб олинган ҳамма араб территорияларидан батамом олиб чиқиб кетишни ва БМТ Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрь резолюциясини ҳеч сўзсиз бажаришни талаб қилмоқдалар.

Совет Иттифоқининг, қардош социалистик мамлакатларнинг тарихий муваффақиятлари, уларнинг тинчлик ва социал тараққиёт иши учун изчиллик билан курашаётганлиги, халқларнинг империализмга ва мустамлакачиликка қарши революцион кураши халқаро майдондаги кучларнинг нисбатини тинчлик ва социализм фойдасига тобора кўпроқ ўзгартириб юбормоқда. Икки социал система бир-бирига қарама-қарши бўлиб турган ҳозирги шароитда идеология кураши соҳаси синфий курашнинг энг кескин фронти бўлиб қолмоқда. Бу курашда тинч-тотув яшашнинг бўлиши мумкин эмас. Социализм дунёси бу курашда марксизм-ленинизмнинг буюк ғояларини, халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик ғояларини қарор топтирмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси Қримдаги учрашув якунларини юксак баҳолаб шуни таъкидладики, қардош партиялар раҳбарларининг бевосита ўртоқлик учрашувлари социалистик мамлакатларнинг қардошларча ҳамкорлигини янада ривожлантиришга кўмаклашади, марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми идеаллари учун олиб борилаётган курашда коммунистик ва ишчи партияларнинг бирлигини мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Ватанимиз коммунистлари, барча меҳнаткашлари социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари раҳбарларининг Қримдаги дўстона учрашуви якунлари ва хулосаларини қизғин маъқуллайдилар. Совет кишилари КПССнинг, унинг Марказий Комитетининг, Марказий Комитет Сиёсий бюросининг ленинча йўлини якдиллик билан қўллаб-қувватлайдилар. Бу йўл тинчлик учун, социализм ва коммунизм идеалларининг тантанаси учун биргаликда олиб борилаётган курашда халқимизнинг ва қардош мамлакатлар халқларининг туб манфаатларини ифодалайди.

Совет кишилари улуғ Ватанимизнинг янада равнақ топиши йўлида сабот билан фидокорона меҳнат қилиб, тўққизинчи беш йиллик планни муваффақиятли бажариш учун, СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани зўр куч билан авж олдириб, шу тариқа жонажон Коммунистик партия теварагига маҳкам жипслашганликларини, буюк Ленин байроғига ҳамиша содиқ эканликларини намойиш қилиб кўрсатадилар.

(«ПРАВДА»нинг 7 августдаги бош мақоласи).

РЕСПУБЛИКА РАДИО ЙЎҚЛАМАСИДАН СЎНГ

АМАЛИЙ ТАДБИРЛАР

Фарғона область партия ва совет ташкилотлари куни кеча бўлиб ўтган радио йўқламадан кейин ғўза парваришини янада жадаллаштириш, барча майдонларда мўлжалдагидан зиёдроқ ҳосил тўплаш юзасидан август ойи учун муҳим тадбирлар белгилаб чиқдилар. Барча колхоз ва совхозларда августда ғўзалар икки марта комплекс ишловдан чиқарилади. Ҳар гектар ғўзага 4 тоннадан маҳаллий ўғит солинади. 20 августга қадар далаларга кўп миқдорда ўғит ташиб чиқарилади.

Сув танқислиги областда баралла сезиляпти. Шуни назарда тутиб, ҳар грамм сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш чоралари кўрилди. Чунончи, 11 минг сувчи ёнига яна 5500 сувчи қўшилди. Барча хўжаликларда тунги суғоришни текшириш группалари ташкил этилди. Улар самарали меҳнат қилмоқдалар. Районлараро навбати билан суғоришни ташкил этиш самарали натижалар бермоқда.

Чеканка суръатини оширишга алоҳида эътибор беряпмиз. Ҳар куни 14 минг гектарга яқин майдон чеканка қилиняпти. Уч-тўрт кун ичида бу иш ниҳоясига етади.

Текширишлар 75 минг гектардан зиёдроқ ерларнинг ғўзалари ҳосилдан қолаётганини кўрсатди. Уларни тезроқ ҳосилга киритиш ниятида барча резервларни ишга соляпмиз. Жумладан 70 минг одам қўшимча равишда дала ишларига сафарбар этилади. Ҳозирнинг ўзида ана шу ёрдамчиларнинг деярли 50 мингтаси ғўза парваришида қатнашяпти.

Ҳашаротга қарши кураш диққат марказида турибди. 1200 трактор аппарати ва 8 минг қўл аппаратлари, 112 қўшимча трактор пуркагичи шира, кўккурт, ўргимчак канага қирон соляпти.

Пайкалларни машина теримига ҳозирлашга жиддий эътибор беряпмиз. 120 минг гектар майдондаги пахтани машиналарда териш ниятимиз бор.

Чорва учун ем-ҳашак базаси яратиш бирор дақиқа ҳам сусайтирилгани йўқ. Ҳозир дағал ҳашак йиғиш учунгина 12 минг одам сафарбар этилган. Қўқон, Марғилон, Фарғона каби йирик шаҳарларнинг корхона ва муассасалари дам олиш кунлари дағал ҳашак йиғишга ҳашар учун 5,5 мингдан 7 минггача одам чиқаришга қатъий сўз бердилар. Колхозларда эса шу соҳа учун қўшимча равишда 11 мингдан кўп одам сафарбар этилди.

Х. УМАРОВ,
Меҳнаткашлар депутатлари Фарғона область совети ижроия комитетининг раиси.

ҲАР ТУП ҒЎЗАНИНГ ЎЗ ЮКИ БОР

Зарбдор ой деб эълон қилинган август ҳақиқатан ҳам ҳосил тақдирини ҳал этади. Биз мана шу ойда ғўзанинг ривожланишидаги кечикишни тугатиш, ҳосилга-ҳосил қўшиш учун барча зарур тадбирларни изчиллик билан амалга оширмоқдамиз.

Пахта майдонимиз 12080 гектар. Бунинг 5000 гектарида ғўзанинг авжи зўр, ҳар тупда 8-10 тадан бўлиқ кўсак бор. Лекин, 5000 гектар майдондаги ғўзанинг ривожланиши бир ҳафтага, 2000 гектар майдондаги ғўзанинг парвариши эса 10-12 кунга кечикди. Биз ана шу ғўзаларга август ойида 2,5-3 марта ишлов беришга қарор қилдик. Чунки ҳар бир туп ғўзанинг ўз юки бор. Тонналар граммлардан яралади.

Кейинги кунларда қўшимча равишда яна 40 культиваторни далага чиқардик, ҳозир 230 та трактор культиватори ғўза қатор ораларига ишлов бермоқда. 11 та автомашина, 150 та прицеп дала ишларига сафарбар қилинди. 42 минг тонна гўнг, қўй қийи, эски иморат, пахса деворларнинг тупроғи далага чиқарилди. Бу ҳар гектарига 4 тоннадан тўғри келади. Яна гектарига 2 тонна ҳисобида маҳаллий ўғит тайёрлаб, ғўзаларни озиқлантирамиз.

Сувчилар сонини 950 кишига етказдик. Улар кеча-кундуз ғўзага бир меъёрда сув беришяпти. Бирор туп ғўзани ҳам чанқатмаслик, сувни исроф қилмаслик тадбирлари белгиланди.

Районнинг илғор хўжаликлари августнинг биринчи ҳафтасида ғўзага бир марта комплекс ишлов ва озуқа берилишини таъминладилар. «Партия XXII съезди», Киров номли, Чкалов номли колхозларда ҳосилга ҳосил қўшиш даврида ғўза парвариши намунали ташкил этилган.

Қолоқ участкаларга озуқа беришни ва чеканкани 10 августгача тугаллаш, машина теримига ажратилган 5700 гектар майдонни бегона ўтдан тўла тозалаш, мавжуд 240 та терим агрегатини тахт қилиш, 25 августда дефолиацияни бошлаш — олдимизга қўйилган муҳим, масъулиятли вазифалардандир.

Ҳозир 7100 киши пахта далаларида жасорат кўрсатишяпти. Бу умумий ишчи кучининг 90 процентини ташкил қилади. 450 дан ортиқ ишчи-хизматчи қишлоқ меҳнаткашларига ёрдам бериш учун далага отланди.

Район партия комитети бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини кучайтириш, меҳнаткашлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни намунали уюштириш, социалистик мусобақанинг таъсир кучини юбилей йили улкан режаларини муваффақиятли бажаришга қаратиш йўлида конкрет тадбирларни амалга оширмоқда.

О. БОБОЖОНОВ,
Шовот район партия комитетининг биринчи секретари.

СССР—50 ТОЖИКИСТОН ҲАФТАЛИГИ

ТОЖИКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ СССР ТАШКИЛ ТОПГАН КУННИНГ 50 ЙИЛЛИГИНИ МУНОСИБ НИШОНЛАШ УЧУН КАТТА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРМОҚДА. ТОЖИКИСТОН — ҚАРДОШ СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ХАЛҚЛАРИНИНГ ЯҚИНДАН ТУРИБ БЕРАЁТГАН БЕҒАРАЗ ЁРДАМИ, ДЎСТОНА МАДАДИ ВА ЎЗАРО КЕНГ АЛОҚАЛАРИ ТУФАЙЛИ ҚОЛОҚ АГРАР ЎЛКАДАН САНОАТИ ВА СОЦИАЛИСТИК ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ РИВОЖЛАНГАН РЕСПУБЛИКАГА АЙЛАНДИ. БУГУН ГАЗЕТАМИЗДА ССР ИТТИФОҚИ ТАШКИЛ ТОПГАН КУННИНГ ЯРИМ АСРЛИК ЮБИЛЕЙИГА БАҒИШЛАБ ҚАРДОШ ТОЖИКИСТОН ССР ҲАФТАЛИГИ БОШЛАНДИ.

ШОНЛИ ЙЎЛ

М. ХОЛОВ,
Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси.

Тожик халқи асрлар бўйи порлоқ истиқболни орзу қилиб келган эди. У коммунистларнинг улуғ партияси раҳбарлигида совет халқларининг қардошлик оиласидагина чинакам бахт-саодатга эришди.

Партия Совет ҳокимиятининг биринчи кунлариданоқ Владимир Ильич Ленининг кўрсатмаларига амал қилиб, иқтисодий жиҳатдан қолоқ чекка ўлкаларни тез ривожлантириш йўлини амалга ошира бошлади. Саноат, қишлоқ хўжалиги ва маданиятни ривожлантириш учун ажратилган капитал маблағлар миқдори йил сайин ортиб борди.

Социалистик негизда индустрлаштириш амалга оширилган шароитлар қишлоқ хўжалигини тубдан қайта қуришни талаб этар эди. Бу чорани амалга оширмай туриб, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги товар оборотини йўлга қўйиш, ишчилар синфи билан деҳқонлар иттифоқини мустаҳкамлаш мумкин эмас эди.

Партия бу вазифани ҳам муваффақиятли ҳал этди. Ибтидоий меҳнат қуроллари ўрнига плуг, трактор ва автомобилдан фойдаланила бошланди. Ирригация қурилиши кенг кўламда амалга оширилди. Мамлакат халқ маорифи, мутахассислар тайёрлаш, илмий тадқиқот ишларини ривожлантиришга жуда кўп маблағ сарфлади.

Тажрибали партия ва совет ходимлари, агрономлар, зоотехниклар, ишлаб чиқариш ташкилотчилари шаҳар ва қишлоқларга юборилди. Мамлакатдаги ўқув юртлари тожик йигит-қизлари учун ўз эшикларини кенг очиб қўйди. РСФСР, Украина, Закавказье корхоналарида минг-минглаб тожиклар металлург, кончи, тўқимачи ихтисосларини эгалладилар.

Республикада мактаблар, махсус ўрта ва олий ўқув юртлари кўплаб очилди. 1940 йилда Тожикистондаги 2628 мактабда уч юз мингдан ортиқ бола ўқиди. Ўша йили республикада тўрт юз кутубхона, 130 кино установка бор эди.

Уттизинчи йилларнинг бошларида Вахш водийси ўзлаштирила бошланди. Чет эл мутахассислари бу вазифани рўёбга чиқмайдиган хаёлий бир нарса, деб ҳисоблаган эдилар. Аммо улар партиямиз халқни оммавий меҳнат қаҳрамонлиги руҳида тарбиялаганлигини ҳисобга олмадилар. Хаёлий бир нарсани ҳақиқатга айлантирмоқ учун уч ярим йил талаб қилинди. Утиб бўлмайдиган қалин қамишзорлар, шўрхок ерлар ва ботқоқликлар барҳам топди. Бухоро амири Вахш водийсини одамлар сургун қилинадиган жойга айлантиришни истаган эди. Бу водий Тожикистоннинг энг кўркам, энг бой водийларидан бири бўлиб қолди. Ҳозирги вақтда мамлакатимизда етиш-

(Давоми иккинчи бетда).

Суратда: Совет Тожикистонининг пойтахти Душанба шаҳридаги Ленин майдони.
Е. Шулепов фотоси. (ТАСС).

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ МАЖБУРИЯТИНИ ШАРАФ БИЛАН БАЖАРАЙЛИК

УРГАНЧ, 7 август. (ЎзТАГ). Бугун Урганч районидаги Нариманов номли колхозда Хоразм қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш қатнашчилари СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётганлигини муҳокама қилдилар.

Область партия комитетининг биринчи секретари М. Худойберганов, Боғотдаги Нариманов номли колхоз раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони И. Дўсов, Урганч район партия комитетининг биринчи секретари П. Назаров, Қўшкўпирдаги «Тошкент» колхозидан комплекс механизациялашган пахтачилик бригадасининг раҳбари О. Нуруллаева, Ҳазораспдаги Ленин номли совхоз директори М. Аҳмедов, Хивадаги Фрунзе номли колхоз чорвачилик фермасининг мудири А. Матёқубов, туркман пахтакорлари ўзаро текшириш бригадасининг раҳбари — «Туркменсельхозтехника» бирлашмасининг раиси А. Аслонов, Ал-Хоразмий номли совхознинг директори Н. Ким, Гурландаги «Ленинизм» колхозининг бригадири К. Эркаев, Шовотдаги «Москва» колхозининг бригадири Р. Жуманиёзовнинг нутқларида мўл ҳосил учун курашнинг ҳал қилувчи ойи бўлган августда дала ишларини тўғри ташкил этиш жуда муҳимлиги таъкидлаб ўтилди.

Кенгаш қатнашчилари юбилей йилида Ватанга камида 410 минг тонна «оқ олтин» топшириш юзасидан олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажаришга қаратилган тадбирларни белгиладилар. Август ойида ғўза қатор ораларини бир ярим-икки марта комплекс парвариш қилиб, ҳар гектарга беш тоннадан минерал ўғит солишга қарор берилди. Ғўзани чеканка қилишни яқин кунларда тамомлаш белгиланди. Ғўза барги қисқа муддатларда тўктирилиб, машина теримига 10 сентябрдан киришилади. Хоразмлик механизаторлар «зангори кемалар» бункеридан 180 минг тонна пахта тўкадилар.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

СССР—50
ТОЖИКИСТОН ҲАФТАЛИГИ

ГУЛЛА, ЯШНА, НУРАФШОН ЎЛКА!

Тожикистон ССРда Калиф — Душанба газ қувури қурилиши муваффақиятли олиб бориляпти. Унинг узунлиги 300 километрдан иборат. Янги газ магистрали Урта Осиё газ қувурларининг ягона ҳалқасига уланади. Газ қувури қурилиши тамомлангач, республиканинг саноатчилари арзон ҳамда самарали ёнилғи ёрдамида маҳсулот ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш, янги қувватларни ишга тушириш имкониятига эга бўладилар. Суратда: газ қувури қурилиши трассасида.

Р. Поздняков фотоси, (ТАСС).

ШОНЛИ ЙЎЛ

(Боши биринчи бетда).

тирилаётган қимматбаҳо ингичка толали пахтанинг 40 проценти шу водийдан олинмоқда. Бу ердаги колхоз ва совхозлар ўз ишлаб чиқаришини ҳар томонлама ривожлантирган, энг илғор агротехника фани ва техникаси билан қуролланган миллионер хўжаликлардир.

Эллигинчи-олтмишинчи йилларда Вахшда йирик гидроэнергетика иншооти қурилиши авж олдирилди. Илгарилари кун ботиши билан ҳаммаёқни қоронғулик босган, деҳқоннинг кулбаси жин чироқ билан ёритилган Тожикистон қудратли энергетика ўлкасига айланмоқда. Ҳозирги вақтда 40 миллат вакиллари 2.700 минг киловатт қувват берадиган Норак ГЭСини қурмоқдалар. Мамлакатдаги юздан ортиқ завод уларга техника ва ускуналар етказиб беряпти. Қардош республикалар жуда катта ёрдам бермаганида тожиклар Норак ГЭСини қуролмаган бўлур эди, албатта.

Ёвон водийсини айтмайсизми! Ана шу қуёш жизғанак этган сувсиз саҳро билан Вахш дарёси ўртасидаги тоғ тизмаси Ёвон водийсини сувдан абадий маҳрум этгандек туюларди. Москва метросозлари, Тожикистон ва Ўзбекистон, Украина ва Туркманистон ишчилари, инженерлари, гидро қурувчилари бу ерга келишди. Қудратли техника ишга солинди. Водийга сув келди. Ёвон водийсининг сув чиқарилган ерларидан юз минг тоннадан ортиқ пахта олинди.

Орадан яна бир неча йил ўтгач, Норак сув омборининг суви тоғ тизмалари орқали Обикийик ва Данғара водийларининг қақраб ётган ерларига оқизилади. Бу жойлар пахтачилик, боғдорчилик ва узумчилик ғоят ривожланган районларга айлантирилади.

Тожик халқининг ва мамлакатимиздаги барча қардош республикалар халқларининг кўп йиллар мобайнида қилган фидокорона меҳнати туфайли, партия, ҳукуматнинг республика халқ хўжалиги ҳамда маданиятини юксалтириш тўғрисидаги доимий ғамхўрлиги туфайли Тожикистонда социалистик қурилиш ғоят кенгайиб кетди. Ҳозирги Тожикистон йирик саноат корхоналари — кон-руда ва химия, металл ишлаш ва тўқимачилик, пиллакашлик, озиқ-овқат саноати ўлкасидир, қурилиш индустрияси ривож топган ўлкадир.

Ленинобод комбинатида тайёрланаётган ажойиб шойи бутун мамлакатимизда ва чет элларда машҳурдир. Душанбада 40-йилларнинг бошларида барпо этилган комбинат ҳар йили 100 миллион метрдан зиёд ип-газлама ишлаб чиқармоқда. В. И. Ленин номли Қайроққум комбинати уч миллион квадрат метрдан ортиқ гилам ва гилам пояндозлар тайёрлаб бермоқда.

Республикани ҳали яқин ўтмишдагина мих ва бел курак билан таъминлаш ҳам муаммо бўлиб келган эди. Ҳозирги кунда республика ўз маҳсулотларини ССР Иттифоқидаги барча республикаларга юбормоқда. Тожикистон халқ хўжалиги нефть ва кўмир, вольфрам ва қалайи, олтин ва қўрғошин, руҳ ва сурма, темир, плавик шпат каби ер ости бойликларини етказиб бермоқда.

Ўтган беш йилликда республикада юздан ортиқ саноат корхонаси ва цехлар ишга туширилди. Саноатнинг янги тармоқлари вужудга келтирилди. Янги технология жараёнлари ўзлаштирилди, механизациялаштирилган 240 кондан ер ости бойликлари қазиб олинмоқда.

Ўтган беш йилликда республикада юздан ортиқ саноат корхонаси ва цехлар ишга туширилди. Саноатнинг янги тармоқлари вужудга келтирилди. Янги технология жараёнлари ўзлаштирилди. Механизациялаштирилган 240 конвейер линия ўрнатилди. Тўққизинчи беш йиллик янада ажойиб истиқболлар очиб беради. Шу беш йилликда энергетика, рангли металлургия, химия саноати, машинасозлик ва электротехника, бинокорлик материаллари индустрияси янада кўпроқ ривожлантирилади. Халқ фаровонлигини анча ошириш юзасидан партия белгилаб берган йўлга мувофиқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш кўпаяди.

Республикада кийим-кечак, трикотаж, чарм пойафзал ишлаб чиқариш кўп даража оширилади. Қайроққум гилам комбинатининг иккинчи навбати ишга туширилади. Душанба ва Ленинобод шойи комбинатлари батамом реконструкция қилинади. Исфара, Чиптўра ва Уратепа консерва заводлари, Кўлобда гўшт комбинати ва пишлоқ заводи ишга туширилади. Маҳаллий саноатда ўн етти корхонани қуриш ва реконструкция қилиш кўзда тутилмоқда.

Давлат томонидан қишлоқ хўжалигига сарфланадиган капитал маблағлар миқдори саккизинчи беш йилликдагига нисбатан бир ярим баравардан зиёд ортади. Ҳозирги вақтда деҳқончилигимиз қандай юксак даражага кўтарилганлигини лоақал қуйидаги рақамлардан билиб олиш мумкин: 26 минг километрдан зиёд узунликдаги суғориш каналлари 550 минг гектар ерни сув билан таъминламоқда. Ариқлардан ташқари уч юзга яқин насос станцияси далаларга сув етказиб беряпти. Буларнинг ҳаммаси Совет ҳокимияти йилларида СССРдаги қардош халқлар билан ҳамкорликда вужудга келтирилди.

Ўтган беш йилликда салкам 55 минг гектар ер суғорилди ва бу ерларга экин экилди. 195 минг гектар яйловга сув чиқарилди. Тожикистон ўтган беш йилликда уч миллион тоннадан ортиқ пахта, беш юз минг тоннага яқин гўшт, 25 минг тонна жун, 1 миллион 45 мингтадан ортиқ қоракўл тери ва бошқа кўп маҳсулотлар тайёрлади.

Шу беш йилликда яна 70 минг гектар ер ўзлаштирилиб, суғорилади, 250 минг гектар яйловга сув чиқарилади. Экин майдонларининг кенгайтирилаётганлиги, деҳқончилик ва чорвачиликнинг техника билан кўпроқ таъминланаётганлиги, қишлоқ меҳнаткашлари меҳнат ва турмуш шароитининг яхшиланаётганлиги натижасида қишлоқ хўжалиги тағин ҳам ривож топади.

Халқ турмуши даражасининг анча ўсганлиги ўтган беш йилликнинг қувончли якунидир. Аҳоли жонбошига тўғри келадиган реал даромад 1,3 баравар ошди, чакана товар обороти ҳажми бир ярим баравардан зиёд ортди. Бу — кишилар яхшироқ кийиниб, яхши овқатланаётганлигидан, сифатли буюмларни кўпроқ сотиб олаётганлигидан далолат беради. Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳажми 2,5 баравар кўпайди.

КПСС XXIV съездининг қарорлари барча совет кишилари каби тожик халқининг ҳам меҳнат ва ижодий ғайратини янада кучайтириб юборди. Қуйидаги фактлар буни яққол кўрсатиб турибди: саноат йиллик планни муваффақиятли бажарди, қишлоқ меҳнаткашлари ўтган йили республика тарихида илгари ҳеч қачон кўрилмаган миқдорда кўп ҳосил —788 минг тонна пахта етиштирдилар.

Тожикистонда Совет ҳокимияти йилларида чинакам маданий революция амалга оширилди. Революциядан илгари саводли кишилар сони жуда ҳам кам бўлган бу ўлкада Фанлар академияси, давлат университети, медицина, қишлоқ хўжалиги, политехника, физкультура институтлари ва учта педагогика институти, неча ўнлаб техникум ва ҳунар-техника билим юртлари очилди.

Революциядан илгари битта ҳам врач йўқ эди. Ҳозирги вақтда поликлиникалар, касалхоналар, туғруқхоналар шохобчалари кўпайди. Буларда 4864 врач ва ўрта малакали 16 минг медицина ходими ишламоқда!

Революциядан илгари битта ҳам китоб-журнал чоп этилмаган эди. Эндиликда ҳар йили саккиз миллион нусха китоб, журнал нашр этилмоқда.

Революциядан илгари битта ҳам газета, битта ҳам клуб, битта ҳам кинотеатр йўқ эди. Ҳозирги вақтда 1.000 та киноустановка; ҳар бир колхозда клуб ёки маданият саройи бор, Қоратегин ва Помир тоғлари ҳамда водийларида аҳоли газеталар билан таъминланган, радио ва телевидение ишлаб турибди. Ҳозирги Тожикистоннинг қиёфаси ана шундай.

Революциядан илгари битта ҳам театр йўқ эди. Катта бозорларда фақат масхарабозларнигина кўриш мумкин эди. Ҳозирги пайтда Тожикистон академик драма театри, опера ва балет театри, тожик ва рус давлат драма ҳамда халқ театрлари бор.

Тожик совет адабиёти баланд чўққиларга кўтарилди. Садриддин Айний, Мирзо Турсунзода, Абулқосим Лоҳутий, Мирсаид Миршакарнинг номи бошқа мамлакатларда ҳам маълум.

Ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, меҳнаткаш зиёлилар, хуллас, бутун совет халқи бу йил шодиёна байрам — ССР Иттифоқи ташкил топган куннинг 50 йиллигини нишонлайди. КПСС Марказий Комитетининг ана шу шонли сана муносабати билан қабул қилган қарорини барча совет кишилари каби республикамизнинг меҳнаткашлари ҳам баланд руҳ билан кутиб олдилар. Тожик халқи кўп миллатли совет халқлари улуғ оиласининг бир қисми эканлиги билан бахтиёрдир ва бу билан фахрланади. Бу оилада жонажон Коммунистик партия раҳбарлигида халқимизнинг энг азиз орзу-тилаклари ва умидлари рўёбга чиқди. Бу оилада халқимизнинг истиқболи янада порлоқ, тағин ҳам ажойибдир.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Марказий Комитет номидан партия XXIV съездига қилган ҳисобот докладида бундай деган эди: «Партия социалистик миллатларни равнақ топтириш ва уларни аста-секин яқинлаштириб боришдан иборат ленинча йўлни изчиллик билан амалга ошириб, бундан буён ҳам Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини мустаҳкамлайверади». Коммунистик партия, унинг ленинчи Марказий Комитетининг ана шу сиёсати барча совет кишилари каби тожик халқини ҳам улуғ ва кўркам социалистик Ватанимизнинг шон-шуҳратини ошириш учун янги зафарларга илҳомлантиради.

Восе районидаги Ленин номли 16-сон профессионал техника билим юртининг ташкил этилганига 16 йил бўлди. Шу давр мобайнида уни беш минг киши тамомлаб, механизатор ва электрчи, кенг профилли тракторчи, қишлок хўжалик машиналарини ремонт қилувчи слесарь, ғишт терувчи, дурадгор ва тикувчи мутахассислигини эгаллади. Бу билим юртини тамомлаган мутахассислар ҳозирги вақтда Тожикистоннинг барча районларида ва республикадан ташқарида меҳнат қилишяпти. Суратда: ўқув юртини биринчилар қатори тамомлаган, ҳозир Восе районидаги Томин номли колхозда пахтачилик бригадасига раҳбарлик қилаётган Тожикистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳасан Қурбонов билим юртига келиб, бўлажак механизаторлар билан суҳбатлашмоқда.

Н. Мирзоев фотоси, (ТАСС).

Абдужаббор ҚАҲҲОРИЙ.

УМРНИНГ ДАВОМИ

(ДОСТОНДАН ПАРЧА)

...Хиёбонда ҳар ёшу-қари
Тутишади мотам ва аза.
Авжга чиқар мотам куйлари,
Юракларга солади ларза.
Урашганди минбар атрофин,
Қизил қўшин саф тортиб қатор.
Дилларида мунг ва изтироб,
Кўзларига олам эди тор.
Уша куни қанча хотин-қиз
Паранжисин отди оловга.
Ёноқлари чақнади-ю, тез
Кўзларини тикди яловга.
Сукут қилиб туришар улар:
Ҳар бир фарзанд қилар қасамёд
Ол галстук таққандир кимлар,
Боболарни қилиш учун ёд.
Ленин ўлди, Ленин ўлмас,
Йўқ!
Янги насл қолмас отасиз.
Айрилиқдан эзилар эллар,
Буюк инсон кўз юмди, эссиз!
Диллар фақат ютади зардоб,
Кўҳна олам ёш тўкар шу он.
Жудоликка беролмасдан тоб,
Фарёд солди замину-замон.
Ватан билан боғладик тақдир,
Тўқ бўлса юрт,
Тўқ эдик биз ҳам,
Оч бўлса юрт,
Чидадик охир.
Ватан — қуёш, биз — нури
ҳардам,
Бизни замон, давр оташи
Пўлат каби тоблади гўё.
Гоҳи учқун, гоҳ олов бўлдик,
Соврилмадик шамолга асло.

* * *

Узр, дўстим, кечир гуноҳим,
Эй тенгдошим, гуноҳимдан кеч.
Мактубимда ўтмиш-у, оҳим,
Ҳасратларим ёздим мен бу кеч.
«Ёш тўкинг» деб йиғлар эдим.
Йўқ!
Жигар учун нечун тўкай ёш?
Юрагимда яшар у тўлиқ,
Менга ҳамроҳ мисоли қуёш!
Истайманки, баланд тоғларга,
Ё бепоён даштларга чиқсам,
Парвоз қилиб кенг уфқларга
Тенгдошларга мағрур жар солсам.
Десам:
— Дўстлар, бўлсин муборак!
Тоғу-даштдан келар акс-садо.
Аза куни туғилган бешак
Тенгдошларим берурлар нидо.
Ҳар бир кўзда Ленин жилмаяр,
Хандаларда мудом намоён.
Нигоҳида келажак кулар,
Умр йўли мангу чароғон!

Тожикчадан. Ашурали АҲМЕДОВ таржимаси.

АЛП ОДИМЛАР

Тожикистон саноатчилари, қурувчилари, деҳқонлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб ва СССР ташкил топган куннинг 50 йиллиги шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, ишлаб чиқаришни юксалтириш, маҳсулот етиштиришни кўпайтиришда катта муваффақиятларга эришяптилар. Шу йилнинг биринчи ярмида республикада 1 миллиард 739 миллион киловатт-соат электр энергияси ҳосил қилинди. Бу, ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 80,6 миллион киловатт-соат кўпдир. Шу даврда 248 миллион куб метр газ, 453,4 минг тонна тошкўмир, 94 минг тонна нефть қазиб чиқарилди, 149,1 минг тонна минерал ўғит тайёрланди.

Республикада оғир саноат ва айниқса машинасозлик саноати, қурилиш индустрияси тез суръатлар билан ривожланмоқда. 1972 йилнинг дастлабки олти ойида 872 минг киловатт қувватга эга бўлган кучланишли трансформаторлар, автомобиль ва тракторлар учун 4 миллион 511 минг сўмлик эҳтиёт қисмлар, тўқимачилик саноати учун 1 миллион 887 минг сўмлик технология ускуналари ва уларнинг эҳтиёт қисмлари, 4,9 миллион сўмлик қишлоқ хўжалик машиналари ва уларнинг эҳтиёт қисмлари, савдо ва умумий овқатланиш корхоналари учун 7,7 миллион сўмлик технология ускуналари, 75,4 мингта рўзғор холодильниги, 479,1 минг тонна цемент, 294,7 минг куб метр йиғма темир-бетон конструкциялари ва деталлар, 33 миллион шартли плита шифер, 702,6 шартли километр асбоцемент трубалар, 153,2 миллион дона пишиқ ғишт ишлаб чиқарилди.

Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш миқёслари ҳам тўхтовсиз кенгаймоқда. Шу йилнинг биринчи ярмида республика саноати бултур шу даврдагига нисбатан бир миллион сўмликдан зиёд кўп мебель, 811 минг квадрат метр ортиқ шойи газлама, 23,5 минг квадрат метр кўп жун ва ярим жун гилам ҳамда гилам поёндоз, 1,3 миллион сўмлик зиёд кийимбош тайёрлади.

Бу ютуқларга саноат ва қурилишда меҳнат унумдорлигини тинмай ошириш, янги техника ва илғор технологияни, фан эришган муваффақиятларни кенг жорий этиш, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш, янги корхоналар ва цехлар қуриб ҳамда эскиларини реконструкциялаб, ишлаб чиқариш қувватларини ошириш йўли билан эришилди. Шу муддатда республика халқ хўжалигига йилига беш миллион сўмдан ортиқ иқтисодий фойда берадиган 4500 га яқин рационализаторлик ва ихтирочилик таклифлари жорий этилди. Саноатда меҳнат унумдорлиги дастлабки олти ойда 1971 йилнинг шу давридагига қараганда 2,3 процент ошди. Маҳсулотларнинг сифати анча яхшиланди ва таннархи арзонлашди.

Қишлоқ хўжалигидаги янги ўзгаришлар ҳаммани қувонтиради. Бу йил республикада белгиланганидан анча кўп майдонга пахта, маккажўхори ва оқ жухори, полиз экинлари, кунгабоқар, бир йиллик ўтлар экилди. Ана шу ва бошқа экинлар майдони 753 минг гектарга етказилди. Тоғли ўлка учун бу оз эмас. Юбилей йилида республикада донли экинлар майдони 55,4 минг гектар кенгайтирилди. Баҳорда колхоз ва совхозларда 749 гектар майдонда янги боғлар барпо этилди.

Республикада шу йилнинг биринчи ярмида бултур шу палладагига нисбатан 7 процент кўп гўшт, анча ортиқ сут ва тухум етиштирилди.

Бунга қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун кўп миқдорда капитал маблағ сарфланаётганлиги, колхоз ва совхозларнинг машина-трактор парклари-даги машина ва механизмлар сони тўхтовсиз ошиб бораётгани, хўжаликларга ҳар қачонгидан кўп минерал ўғитлар, заҳарли химиявий моддалар етказиб берилаётганлиги, деҳқончилик маданияти тўхтовсиз юксалиб, механизациялаш даражаси тобора ошаётгани туфайли эришилмоқда. Фақат биринчи ярим йилдагина Тожикистон қишлоқ хўжалигини юксалтиришга 108 миллион сўм капитал маблағ сарфланди. Республика колхоз ва совхозлари шу даврда 1308 та трактор, 454 та юк ва махсус автомобиль, 310 та дон, маккажўхори ўрадиган комбайн, 1169 та трактор плуги, 481 та сеялка, 1130 та культиватор, 1015 та косилка, 109 та универсал погрузчик, 221 та пресс-подборшчик, 30 та сут соғиш установкаси, 31 та дон тозалаш машинаси, 386 минг тонна минерал ўғит, 1300 тонна озуқа фосфати ва бошқа кўпгина техника воситалари олдилар.

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР...

✦ Илгари саноат нималигини билмаган, фақат бир нечта ярим кустар устахона бўлган Тожикистон ССРда Совет ҳокимияти йилларида 90 дан ортиқ тармоққа эга бўлган социалистик индустрия вужудга келтирилди. Оғир саноат ва айниқса машинасозлик саноати ривож топди. Ҳозир республика саноатчилари тайёрлаётган кучланишли трансформаторлар, тўқимачилик саноати учун технология ускуналари, қишлоқ хўжалик машиналари, савдо ва умумий овқатланиш корхоналари учун технология ускуналари, кабель маҳсулотлари, кулранг чўян арматураси, цемент, шифер, рўзғор холодильниклари ва бошқа хил маҳсулотлар иттифоқимиздаги кўпгина республикаларга жўнатилмоқда, 44 хорижий мамлакатга экспорт қилиняпти.

✦ Тожикистоннинг қишлоқ хўжалиги айниқса тараққий этди. Улуғ Октябрь социалистик революциясидан илгари бу ерда қишлоқ хўжалиги асосан чорвачиликдан иборат бўлиб, деҳқончилик жуда кам салмоққа эга бўлган бўлса, эндиликда пахтачилик, ғаллачилик ва ўсимликшуносликнинг бошқа бир қатор тармоқлари устун даражада ривожлантириляпти. Бу йил республикада 753 минг гектар майдонга экин экилди. Ҳар йили ярим миллион тоннадан зиёд пахта; кўп миқдорда дон, жун, гўшт, сут ва бошқа деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштириляпти.

✦ Агар Тожикистон Совет Социалистик Республикаси эндигина ташкил топган 1925 йилнинг бошида бу ерда жами 3 та бошланғич мактаб, 4 та интернат бўлиб, уларда 152 ўқувчи ва 31 ўқитувчи ҳамда тарбиячи ишлаган бўлса, ҳозир тоғли ўлканинг шаҳар ва қишлоқларида умумий таълим мактаблари, олий ҳамда ўрта махсус ўқув юртларининг кенг тармоғи мавжуд. 2886 умумий таълим мактабларида 809,9 минг бола ўқияпти ва уларга 42 минг ўқитувчи таълим-тарбия беряпти. 8 олий ва 37 ўрта махсус ўқув юртларида 82 минг йигит-қиз фан чўққиларини эгаллаяпти, турли мутахассисликларни ўрганяпти.

✦ Фақат ўтган ўқув йилида республикадаги олий ва ўрта махсус ўқув юртларини 15 мингдан ортиқ киши тамомлади. Ҳозир республика халқ хўжалигида 624 минг ишчи ва хизматчи, 5462 илмий ходим, шу жумладан 1634 фан доктори ва кандидати ишлаб турибди. Республика аҳолисининг сони эса 1972 йилнинг 1 июлида 3 миллион 149 минг кишига етди.

✦ Республикада саноат, уй-жой ва маданий қурилиш кенг миқёсда олиб бориляпти. Вахш дарёсида Урта Осиёда энг йирик Норак ГЭСи барпо этиляпти. 1972 йилнинг биринчи ярмида давлат капитал маблағлари ҳисобига умумий қиймати 110 миллион сўмлик асосий фондлар ишга туширилди. Умуман халқ хўжалигига ажратилган давлат капитал маблағларининг миқдори эса 255 миллион сўмни ташкил этди. Шу ҳисобдан бир нечта янги корхона ва цех, нефть ва газ қувурлари, ўнлаб километр электр узатиш линиялари қурилди.

✦ Аҳолига кўрсатилаётган савдо, медицина, маданий-маиший хизматнинг кўлами борган сари кенгайиб бормоқда. Меҳнаткашлар турмушининг моддий ва маданий даражаси юксалаётир. 1972 йилнинг биринчи ярмида республика ишчи ва хизматчиларининг ўртача ойлик маоши 117 сўмни, жамоат истеъмол фондларидан берилган пул ва енгилликларни ҳам қўшиб ҳисоблаганда эса 166 сўмни ташкил этди. Колхозчиларнинг меҳнат ҳақлари анча ошди. Республика аҳолисига ўтган ярим йилда жамоат истеъмол фондларидан берилган пул ва енгилликлар суммаси 316 миллион сўмга баравар бўлди. Меҳнаткашларга 643,7 миллион сўмлик саноат товарлари сотилди.

ЎН ЁШЛИ ШОИРА

Шоирликка ҳавас бор пича,
Шеър ёзаман умрим борича.

Бу, эндигина ўн ёшга қадам қўйган шоира Жамила Шодиеванинг орзусидир. Жажжи шоира Ленинобод шаҳридаги 10-ўрта мактабнинг 4-синфида ўқийди.

Жамила меҳнатсевар, аълочи ўқувчи. Унинг шеъриятга ҳаваси катта. У иккинчи синфга ўтган вақтдаёқ шеър ёза бошлаган эди. Утган йилдан бери унинг шеърлари Тожикистон газета ва журналларида босила бошлади. Тоғли ўлка ўқувчилари Жамиланинг жажжи, ўйноқи шеърлари билан анча таниш бўлиб қолдилар.

Жамила болаларнинг жўшқин ва гўзал ҳаёти, уларнинг орзу ва интилишлари, она-Ватан ва халқимизга муносиб фарзанд бўлиш ҳақида қатор шеърлар ёзди. У ёзган шеърларини тўплаб, китобчалар тузмоқда. Ҳозиргача у 22 та китобча тузиб қўйди. Ҳадемай ёзган шеърларидан энг яхшиларини гулдаста қилиб нашр этмоқчи. Жамиланинг бу орзуси ҳам тўла амалга ошади.

Бундан икки йил аввал Жамила Шодиева машқий шеърларини Тожикистон ССР Ёзувчилар союзининг Ленинобод область бўлимига олиб борди. Шоир Озод Аминзода 8 ёшли қизчанинг шеър ёзишига ишонқирамади.

Жамила унга ўзи ёзган шеърлардан ҳамда бошқа шоирларнинг шеърларидан айтиб берди. Озод Аминзода қизчанинг талантини синамоқчи бўлиб, хоналардан бирига Жамилани олиб кирди-да, қўлига қоғоз-қалам берди. Укаси Шуҳрат ҳақида шеър ёзишини буюрди, қизчани хонада қолдириб, ўзи чиқиб кетди. Бир пастдан кейин Озод Аминзода хонага кириб Жамиладан шеър тайёр бўлдими, деб сўраган эди, қизгина уялиб ёзиб бўлганлигини айтди. Ҳа, берилган мавзуда аллақачон бир ўйноқи шеър ёзилган эди. Озод Аминзода шеърни ўқиб чиқиб, хурсанд бўлди. У Жамиланинг шоирлигига ишонди.

Шундан сўнг Озод Аминзода «Ҳақиқати Ленинобод» область газетасида Жамила Шодиевага оқ йўл берди. Орадан кўп ўтмай, унинг шеърлари «Совет Тожикистони», «Пионери Тожикистон» газеталари ҳамда журналларидан жой олди.

Биз ҳам ўн ёшли шоира Жамила Шодиевага эзгу мақсад йўлида оқ йўл тилаймиз.

Тайёрлов бўлимлари ишини такомиллаштирайлик

КАСБГА МЕҲР

Бугунги кунда республикамизда ўрта мактабни битирган кўп минглаб ёшлар халқ хўжалигининг турли соҳаларида қолиб ишлаш истагини билдирмоқдалар. Шаҳар мактабларини тугатган ўқувчиларни завод, фабрика ва турли саноат корхоналари, ишлаб чиқариш объектлари, қишлоқ ёшларини эса колхоз ва совхоз хўжаликлари кутмоқда. Модомики, шундай экан, ўқувчиларни ўқув юртларига кириб ўқишга лаёқатли қилиб тайёрлабгина қолмай, айни вақтда уларни меҳнатга лаёқатли қилиб етиштириш ҳам айниқса муҳимдир. Бу билан аксарият ёшларни ишлаб чиқаришга тамоман жалб қилиш зарур, деган маъно келиб чиқмаслиги керак, аксинча уларга келажакда олий ўқув юртларига кириб ўқишларини давом эттириш учун имкониятлар яратиб бериш лозим.

Шундай қилиб, ўрта мактабни битираётган ёшларнинг келажакдаги меҳнат фаолиятлари ва ўз билимларини ошириб боришлари сиёсий, социал аҳамиятга эга бўлган муҳим, умумхалқ иши бўлиб қолмоқда.

Ишлаб чиқаришнинг турли соҳаларида, колхоз ва совхозларда ишлаётган йигит ва қизларни олий маълумот олишга жалб қилишнинг ўзига хос шакли — тайёрлов бўлимининг очилганига уч йил бўлди. Республикамизда ўқитишнинг бундай формаси орқали кўплаб ёшлар олий ўқув юртларига кириб, ўқишни муваффақиятли давом эттирмоқдалар. Мана икки йилдирки, Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти қошида очилган тайёрлов бўлими тингловчиларга пухта билим бериб келмоқда.

Педагогика институтлари қошидаги тайёрлов бўлимларида олиб борилаётган ўзига хос илмий-методик ва кузатув ишларимиз, шунингдек, кўпгина институтлар тайёрлов бўлимларининг иш тажрибаларини ўрганиб, таҳлил қилиб чиқиш натижасида бир қатор ютуқ ва камчиликларга дуч келдик.

Тайёрлов бўлимлари учун юқори малакали ўқитувчилар танлаш, ўқитишнинг актив методларини қўлланиш, техника воситаларидан фойдаланиш ишимизнинг муваффақиятли чиқишининг фақат бир томонигина ҳисобланади.

Тайёрлов бўлим тингловчилари билан ишлаш, уларнинг ўзлаштиришларини кўтариш, тингловчиларга индивидуал муносабатда бўлиш, уларни у ёки бу мутахассисликка бўлган майлини аниқ белгилаш каби қатор масалалар мактаб педагогика коллективи, ишлаб чиқариш раҳбарлари, партия ва совет органларининг ҳам асосий вазифалари бўлмоғи лозим.

Тайёрлов бўлимининг қабул қилиш шартларига кўра, унга камида бир йиллик узлуксиз меҳнат стажига эга бўлган ишчи ва колхозчи ёшлар қабул қилинади. Бунда тайёрлов бўлимининг тингловчиси бўлиш учун ҳар бир ёш меҳнатда ва жамоат ишларида ўзини кўрсатган, энг муҳими, коллектив тавсияси билан келган бўлиши керак.

Педагогика институтлари тайёрлов бўлимларининг тингловчилари социал таркибини ўрганиш натижасида уларнинг қарийб 80 проценти колхозчи ва совхоз ишчилари эканлиги аниқланди. Булар механизаторлар, оддий колхозчилар ва совхоз ишчиларидирлар. Лекин улар педагогика институтининг у ёки бу мутахассислиги бўйича олий маълумотга эга бўлгандан сўнг колхоз ёки совхозга эмас, балки маориф бўлимининг турли соҳаларига ишга борадилар. Бу борада мактаб педагогика коллективлари керакли мутахассисликлар бўйича ўз эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда тингловчилар ажратишлари ва ўқишга юборишлари керак. Мактаб билан ишлаб чиқаришнинг боғланиши кенг авж олдирилаётган бир даврда юқорида айтилган ташкилотларнинг ўзаро боғлиқ ҳолдаги фаолиятлари ижобий натижа бермоқда.

Фикримизнинг далили сифатида Сирдарё областининг Гулистон районидаги 6- кечки ишчи-ёшлар мактабини битириб келган М. Усмонов, Боёвут районидаги Энгельс номли 29- ўрта мактабни тамомлаган Ж. Бобоёров, Сирдарё район Бахт посёлкасидаги 14- ўрта мактабни тугатган Э. Тўрақулов, Бухоро область Навоий районидаги «Гигант» совхозидаги 17-кечки ишчи-ёшлар мактабини битирган О. Худойбердиева, Тошкент область Бўка районидаги 14- ўрта мактабни тамомлаган Ҳ. Фаёзова каби бир қанча тингловчиларни мисол қилиб келтириш мумкин.

Юқорида айтилган мактаблар ва ишлаб чиқариш ташкилотларидан келган тингловчилар фақат тайёрлов бўлимидагина эмас, балки институтимиз студентлари ўртасида ҳам ижобий ўқишлари билан ҳамда жамоат ишларида актив қатнашишлари билан намуна бўлмоқдалар.

Айрим улгурмовчи, битириш имтиҳонларида салбий натижаларга эга бўлган тингловчилар билан ўтказилган суҳбатлар, уларнинг ҳужжатлари билан яқиндан танишиш шуни кўрсатадики, улар тегишли ҳужжатларни тайёрлашда ишлаб чиқариш коллективининг кенг муҳокамасидан ўтмаганлар, айрим ишлаб чиқариш раҳбарлари бу ишга совуққонлик билан қараганлар, уларга минимум меҳнат нормалари бажарилмасдан туриб, ўқишга йўлланма берганлари, қолаверса, ўша колхоз ёки совхоз мактаб коллективлари етарли ғамхўрлик қилмаган. Буларга Гулистон район «Москва» колхозидаги 11- ўрта мактабни битириб келган Р. Шодмонқулов, Қашқадарё область Чироқчи район «Партия XIV съезди» колхозидаги 7- ўрта мактабни тамомлаган Х. Ҳасанов, Тошкент область Янгийўл район Фрунзе номли колхоздаги 56-ўрта мактабни тугатган М. Жулдибаев кабилар мисол бўла олади.

Тингловчиларни тайёрлов бўлимларига жалб этишдаги қийинчиликлардан яна бири тегишли ҳужжатларни қабул қилишнинг октябрь ва ноябрь ойларида олиб борилишидир. Маълумки, бу ойлар пахта йиғим-терими кампаниясининг айни қизиган даври ҳисобланади. Шундай экан, раҳбарлар барча колхозчи ва совхоз ишчиларини пахта теримига жалб қилаётган бир вақтда бирор ёшни ўқишга юбориш учун қарор қабул қилиш мақсадида колхозчилар йиғилишини ўтказиш имкониятига эга эмаслар. Бу масалани колхоз ва совхозларнинг йиллик ёки ярим йиллик ҳисоботларида ҳал этилиши мақсадга мувофиқдир.

Шуни айтиб ўтиш керакки, тингловчиларни тўғри танлаш мақсадида бир қанча колхоз ва совхоз раҳбарлари, мактабларнинг вакилларидан иборат бўлган танлаш комиссияси тузилиши яхши натижа бермоқда.

Маълумки, тайёрлов бўлимини битириш имтиҳони тугагандан сўнг навбатдаги янги тингловчиларни қабул қилиш каби муҳим, масъулиятли вазифа туради. Ишловчи ёшлар орасидан илғор, актив жамоатчи, ўқишга қобилиятли ёшларни танлаш ишлаб чиқариш раҳбарлари, мактаб педагогика коллективлари, қолаверса, олий ўқув юртлари коллективларидан бу масалага жиддий муносабатда бўлишни талаб қилади.

Т. ЛУТФУЛЛАЕВА,
Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти ўқитувчиси.

ПАРВАРИШ ҚИЗҒИН

«1 минг 730 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 23 ўрнига 30 центнерга етказиб ҳосил кўтарамиз. Она-Ватан хирмонига 4 минг 500 тонна «оқ олтин» етказиб берамиз!» Бу, Пайариқ районидаги кўп тармоқли Карл Маркс номли колхоз пахтакорларининг юбилей йилидаги азму қарори. Хўжалик заршунослари ана шу эзгу ният йўлида ғўза парваришини ҳар қачонгидан қизғин олиб бормоқдалар. Шу кунга қадар барча майдондаги ғўзалар олтмиш етти универсал трактор ёрдамида беш марта комплекс ишловдан чиқарилиб, бир йўла чеканка қилиб бориляпти. Анорбой Сатторов, Неъмат Ўтаев, Жўрақул Шокиров, Аваз Ибодуллаев, Асомиддин Холмуродов сингари пешқадам механизаторлар кунлик топшириқларини ошиғи билан, сифатли қилиб бажаришяпти. Механизаторлар ғўзаларни чеканка қилиш ишини 10 августга қадар тугаллашга қарор қилишган.

— Август ойини ғўза парваришида зарбдор ой деб эълон қилганмиз, дейди колхоз правлениесининг раиси, икки марта Ленин ордени кавалери Турсун Аҳмедов. Ҳар туп ғўзада 7—10 тадан бўлиқ кўсак ҳосил қилдик. Бу мажбуриятга яраша ҳосил демакдир. Эндиги вазифамиз тўпланган ҳосил кўсакларини янада кўпайтиришдир. Ғўзаларни шарбат сувига қондиришда миришкор сувчиларимиздан Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ўроқбой Сафаров, коммунист Амин Эгамбердиев, Назар Аширов, Муҳаммад Холиқов, Холиқул Қиличовлар баракали меҳнат қилишяпти.

Ф. ЛУТФУЛЛАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбирлар постининг аъзоси.

Ахборот

ЖОЙЛАРДАН ДАРАКЛАР

БОЛА ТАРБИЯСИ МУҲОКАМАДА

Наманган шаҳрида ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашда мактаб, оила ва жамоатчиликнинг ҳамкорлиги масалаларига бағишланган уч кунлик семинар-кенгаш ўтказилди. Наманган шаҳар партия комитетининг биринчи секретари И. Ҳусниддиновнинг «Турар-жойлардаги ўсмирларни тарбиялашда партия, совет органлари, касаба союз, комсомол ҳамда жамоат ташкилотларининг иштироки тўғрисида», Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети мактаблар бўлимининг мудири Н. Кузнецованинг «Турар-жойларда болалар, ўсмирлар ўртасида комсомол ва пионер ташкилотлари ишининг баъзи масалалари», Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги тарбиявий ишлар кабинети мудири Ҳ. Қодировнинг «Ўқувчилар билан синфдан ва мактабдан ташқари олиб бориладиган тарбиявий ишлар» мавзуларидаги докладлари семинар-кенгаш қатнашчиларида катта қизиқиш уйғотди.

Семинар-кенгашда маорифчилар, уй бошқармаларининг раҳбарлари болалар ва ўсмирлар ўртасида ишлаш юзасидан тўпланган тажрибаларни ўртоқлашдилар.

Ф. УСМОНОВ.

ҲАЛОЛЛИК

Фарғона шаҳар китоб савдоси магазинининг мудираси Аня опа ишдан қайтаётиб, шаҳардаги 57-озиқ-овқат магазинига кирди. Рўзғорга зарур нарсаларни харид қилди-да, уйига келди.

Дўмбоқ қизи «ойи, мороженое олиб беринг», деб оёғини тираб олгандан кейингина Аня опа сумкаси йўқлигини билди. Уч кун ўтди — сумка топилмади. «Магазинда қолдимикан», деган ўйда сотувчи Азимжон Раҳимовга мурожаат қилди. Сумка кимникилигини билмай хижолат бўлиб юрган магазинчи омонатни эгасига узатди.

300 сўм пулни санаётган Аня опа Азимжон Раҳимовга миннатдорчилик билдирди.

Қ. ҲАЙДАРОВ.

ЗАРУР ҚЎЛЛАНМА

Филология фанлари кандидати, доцент Карим Назаровнинг «Ўзбек тили пунктуацияси асослари» деб номланувчи қўлланмаси китобхонлар қўлига тегди. Қўлланмада ўзбек тили пунктуацияси тарихи, унинг асослари ва принциплари кенг таҳлил қилиб берилган. Пунктуация қонун-қоидалари ҳозирги замон адабий тили фактлари асосида тадқиқ этилган.

Уч қисмдан иборат бу зарур қўлланма бўлажак журналистларга ва олий ўқув юртлари филология факультетларининг студентларига мўлжаллангач. Лекин унинг атиги 500 нусхада босилгани китобхонларни қониқтирмайди. Ўйлаймизки, В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети ана шу қўлланмани кўпроқ нусхада чиқариш тадбирларини кўради.

Ғ. МАННОПОВ.

АВГУСТ ОЙИ ЗАРБДОРЛАРИ

Республикамизнинг ҳамма жойида август — ғўза парваришида зарбдор ой деб эълон қилинди. Илғор бригадалар, бўлимлар, колхозлар ва совхозлар ойнинг ўтган кунларида дастлабки муваффақиятларга эришдилар. Қуйида жойлардан олинган шу ҳақдаги хушхабарларни ўқийсиз.

УЙЧИ. 73 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашаётган «Комсомол» колхозининг Нурмамат Шералиев бошлиқ бригадаси аъзолари август ойининг ўтган кунларида ҳамма майдонларда бир марта комплекс ғўза парваришини ўтказди. Ҳар туп ғўзада 10-12 та бўлиқ кўсак тўпланди. Пахтакорлар ой охиригача яна икки марта парвариш ўтказиш учун курашяпти. Бригаданинг М. Ҳамроев, Ш. Умаров, А. Ғозиев каби сувчилари ғўзаларни қондириб суғормоқдалар.

А. ҚОРАБОЕВ.

ЎРТА ЧИРЧИҚ. Август ойида ҳамма майдонларда уч марта комплекс ғўза парваришини ўтказамиз, бу билан гектаридан 40 центнерли ҳосилга замин яратамиз! Карл Маркс номли колхознинг Асқар Расулов бошлиқ бригадаси аъзолари ана шундай шиор остида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Бригаданинг тўртинчи парваришдан чиқарилган ғўзалари серҳосил бўлиб ўсяпти, ҳар туп ғўзада 8-10 та бўлиқ кўсак санаш мумкин. Ой охиригача кўсаклар сонини 25-26 тага етказиш учун кураш бошланди.

М. ҒУЛОМОВА.

ҚЎРҒОНТЕПА. «Комсомол» колхозида 40 центнерчи бригадалар сони кўпаймоқда. Ф. Болтабоев, Қ. Абдусаломов, Г. Шарипов, Ж. Сотволдиев бошлиқ бригадаларнинг пахтакорлари шу ойда ғўза парваришини кучайтириш билан нишонга олган маррага етиш учун ҳаракат бошладилар. Бу бригадаларда ғўзаларни органик ўғитлар билан ўғитлаш, культивация ўтказиш, суғориш графиклари муттасил ошириб бажариляпти.

С. ИСМОИЛОВ.

ЗАДАРЁ. «Гулбоғ» совхозида август — ғўза парваришида ҳосилга ҳосил қўшиш ойи эканини ҳамма яхши билади. Шунинг учун ишга яроқли кишиларнинг ҳаммаси, мавжуд техника воситалари дала ишларига тўла сафарбар этилди. Узунаси ва кўндалангига культивация ўтказишга алоҳида аҳамият бериляпти. Т. Турдиқулов бошлиқ бригада аъзолари ҳар туп ғўзада ўнтагача бўлиқ кўсак бунёдга келтириб, мусобақада олдинда боряпти.

Б. МАҲМУДОВ.

Суратларда: 1) Хўжаликнинг миришкор сувчиси Ў. Сафаров (чапда) ва бригада бошлиғи Ж. Ҳолиқулов ўртоқлар ғўза ривожини кўздан кечиришяпти. 2) Бригада ғўзалари чеканка қилиняпти. 3) Колхознинг моҳир механизатори Ҳ. Мардонов. 4) 120 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнерга етказиб ҳосил кўтариш учун курашаётган Б. Орзиқулов бошлиқ бригада даласида меҳнат авжида.

Автор фотолари.

ДЎСТОНА МАСЛАҲАТ — ОЛТИНДАН ҚИММАТ

МУСОБАҚА ШАРТЛАРИНИ ТЕКШИРАМИЗ

САМАРҚАНД, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Иштихон райони хўжаликлари она-Ватанга 55 минг 500 тонна «оқ олтин» етказиб бериш учун курашмоқдалар. «Халқобод», «8-Март», «Меҳнат — роҳат», Фрунзе номли ва бошқа колхозларда ғўзалар тўрт марта комплекс парвариш қилинди. Чеканка сифатли ўтказилди. Ғўзани суғориш ва қатор ораларини юмшатиш бир-бирига боғлаб олиб борилмоқда.

Мусобақадош Озарбайжон ССР пахтакорларининг вакиллари районда бўлганларида иштихонликларининг юқори ҳосил учун олиб бораётган ана шу ишларидан мамнун бўлдилар.

Мусобақадошлар шу билан бирга ғўза парваришидаги нуқсонларни ҳам очиб ташладилар. Райондаги «Октябрь», Куйбишев номли колхозлар, «Янгикент» йирик пахтачилик совхозида мавжуд ишчи кучлари, техника воситалари ғўза парваришига тўла сафарбар этилмаган.

Текширишда аниқланган камчиликлар Иштихон райони партия комитетининг кенгайтирилган бюросида муҳокама қилинди. Райком бюроси мусобақадошлар маслаҳати асосида ғўза парваришини 10 сентябргача қизғин давом эттириш, универсал, тракторлар ва сувчилар сонини кўпайтириш юзасидан конкрет тадбирларни белгиладилар.

Л. ЭРГАШЕВ.

ФАРҒОНА, 7 август, (**«Совет Ўзбекистони» мухбири**). Куни кеча қардош Тожикистоннинг Ленинобод областидан келган ўзаро текшириш бригадаси аъзолари группаларга бўлиниб, область хўжаликларида мусобақа шартларининг бажарилишини текширишга киришдилар.

Мусобақадошлар Киров районидаги «Москва» колхозининг Мирзатилла Ўролов, Ҳакимжон Хўжамуродов бошлиқ ва бошқа қатор бригадалар далаларида бўлиб, ғўзаларни кўздан кечирдилар. Улар мазкур хўжалик деҳқонлари жонбозлик кўрсатиб ишлаб, мажбуриятдагидан кўра зиёдроқ ҳосил тўплаётганликларидан мамнун бўлдилар.

Тожикистонлик мусобақадошлар мавжуд камчиликларни ҳам очиб ташлаб, ишдаги нуқсонларни бартараф этиш юзасидан қимматли амалий маслаҳатлар ҳам бермоқдалар. Чунончи, улар Киров номли совхознинг қатор бригадаларида ғўза чеканкаси ўринсиз кечиктирилаётгани, белгиланган майдонлардаги ғўзалар машинабоп қилиб ўстирилмаётгани, баъзи жойларда эса тракторларнинг ишчи органлари нотўғри ўрнатилгани сабабли ғўзалар нобуд қилинганини кўрсатиб ўтдилар.

Қардош республика вакиллари, шунингдек Ленинград, Охунбобоев ва бошқа районлар хўжаликларида ҳам касбдошларига қимматли маслаҳатлар бермоқдалар.

О. ҲАКИМОВ.

БОКУ. (ТАСС мухбири). Ўзбекистон, Туркманистон ва Тожикистон пахтакорларининг вакиллари социалистик мусобақанинг боришини текширмоқ учун бу ерга келишди. Улар Озарбайжоннинг пахтакор районларида бўладилар, СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига қабул қилинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш юзасидан пахтакорлар қандай иш олиб бораётганликлари билан танишадилар.

Айни маҳалда Бокудан Ўрта Осиёдаги қардош республикаларга Озарбайжон пахтакорларининг вакиллари жўнаб кетишган.

Колхоз ва совхоз далалари меҳнатчиларининг анъанага айланиб қолган дўстлиги ва мусобақаси бир-бирларини бойитади, конкрет тажриба билан ўртоқлашиш имконини беради Ўзбек пахтакори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунovадан ибрат олиб, Озарбайжоннинг юзлаб қизлари «зангори кема» штурвалларини бошқармоқдалар. Озарбайжоннинг кўпгина пахта териш машиналари механик-ҳайдовчилари Ўзбекистон, Туркманистон ва Тожикистондаги энг яхши механизаторларнинг илғор методларини ўрганиб олдилар. Бу эса уларга мавсумда 400 тоннадан ошириб пахта териш имконини берди.

БУ — МАСЪУЛИЯТСИЗЛИК-КУ!

НАМАНГАН ОБЛАСТИДА ТЕХНИКА РЕМОНТИ КЕЧИКЯПТИ

Август — деҳқон ҳисоби билан сунбула демак. Кузакдаги катта хирмон тақдири мана шу долзарб кунларда ҳал бўлади. Шунинг учун ҳам ишнинг кўзини билган тажрибали деҳқонлар туну-кун пайкал кезиб, етиштирилаётган ҳосил салмоғини кўпайтириш, уни оби-тобида пишириб олиш ниятида ғўза парвариши билан боғлиқ бўлган ҳамма қийинчиликларни ўз зиммаларига оляптилар. Қўл меҳнатини енгиллаштириш, терим кампаниясини қисқа муддатларда тугаллаш мақсадида ғўзалар машинабоп қилиб ўстирилмоқда. Техникага, «зангори кема»ларга катта умид боғланяпти.

Хўш, ҳозирдан деҳқон қўлтиғига кириб, унинг кўнглини тўқ қилиб, терим агрегатларини пайкал бошига келтириб қўйишга даъват этилган кишилар бунга қандай қараяптилар? Гапнинг хонаси келганда рўйи-рост айтиш керакки, Наманган область қишлоқ хўжалик бошқармаси, «Узсельхозтехника» область бирлашмасининг раҳбарлари бу ҳақда ҳали тузукроқ ўйлаб кўрганлари йўқ. Акс ҳолда областда техника ремонтининг тақдири бунчалик ачинарли аҳволга тушиб қолмаган бўларди.

Фактларга мурожаат этайлик. Бу йил пахта теримига қадар 2003 та терим агрегати сифатли ремонтдан чиқариб қўйилиши керак. Ҳозиргача 1200 тага яқини ремонт қилинди. 1063 та кўсак чувийдиган машинадан эндигина 450 таси, 671 та кўрак узадиган машинадан 179 таси, 238 та подборщикдан 87 таси қўлдан чиқарилди, холос. Пахта теримига тайёр, деб маълумот берилган агрегатлардан ҳам камчиликлар топилаётгани кишини ажаблантиради.

Айниқса Учқўрғон, Задарё, Чуст, Янгиқўрғон районларида ремонт бўйича белгиланган графиклар қоғозда қолиб кетяпти. Кўпчилик хўжаликларда ҳалигача пахта териш машиналари ремонтига киришилгани йўқ. Ремонт учун етарли ишчи кучлари ажратилмаяпти. Масалан, Чуст районидаги «Ленин йўли» колхозида бирорта ҳам терим агрегати мавсумга тахт эмас. Янгиқўрғон районидаги «Шарқ юлдузи» колхозида эса техника ремонтида ҳаммаси бўлиб битта одам ишлаяпти. Тўрақўрғон районидаги Димитров номли, Уйчи районидаги «Гулистон» колхозларида ҳам «зангори кема»лар ремонти билан ҳеч ким шуғулланмаяпти.

Айрим хўжаликларнинг раҳбарлари кўзбўямачилик йўлига ўтиб, қалбаки маълумотлар бериш билан шуғулланяптилар. Учқўрғон районидаги «Октябрь» колхози ва Ленин номли совхозда шундай қилинди. «Октябрь» колхозида 9 та, Ленин номли совхозда 20 та терим машинаси ҳали ремонти бошланмагани ҳолда, мавсумга шайлаб қўйилди, деб маълумот берилди.

Задарё районидаги хўжаликлар юбилей йили ҳосилининг камида 70-80 процентини техника ёрдамида йиғиштириб олишни мўлжаллаб турибди. Бироқ, «Узсельхозтехника» район бирлашмаси ва қишлоқ хўжалик бошқармаси, хўжаликлардаги устахоналарнинг мутахассислари пахтакорлар ишлаб чиққан терим иш планидан бехабар одамнинг ишини тутишяпти. Бўлмаса, райондаги мавжуд 301 та пахта териш машинасидан эндигина 81 таси ремонтдан чиқарилармиди? Кўсак чувиш ва узиш агрегатлари, подборщиклар ремонти эса ўлда-жўлда ётибди.

Райондаги Навоий номли, «Комсомол» колхозларида, «Гулбоғ» совхозида ремонт ишига графикка нисбатан зўрға 20-30 процент одам кучи ажратиляпти. «Восток» совхозида (директори Н. Раҳмонқулов, бош инженери Т. Бектемиров) ҳатто қишлоқ хўжалик машиналарини сақлаш қоидасига ҳам риоя қилинмади. Терим машиналари ўтган йили даладан қандай олиб чиқиб қўйилган бўлса, шундайлигича турибди. Трактор паркидаги занг босиб ётган агрегатларни кўриб хўжалик раҳбарларининг ўз вазифаларига нечоғли масъулиятсизлик билан қараётганларига ҳайрон қоласан, киши. Совхозда 11 минг сўмликдан зиёд техника комплектлаштирилмаган ҳолда, хандакларда сочилиб ётибди.

Учқўрғон район хўжаликларида ҳам техника ремонтига панжа орасидан қараб келиняпти. Пахта териш, кўсак чувиш ва узиш машиналарнинг ремонти эндигина 30-35 процент бажарилди. «Узсельхозтехника» Учқўрғон бирлашмаси устахонасига йил бошида олиб келинган 550 та «зангори кема»нинг эндигина 300 дан зиёдроғи қўлдан чиқди. Мана шу бирлашманинг Норин бўлимида ҳам аҳвол бундан ўзгача эмас. Район қишлоқ хўжалик бошқармаси маълумотида 267 та тайёр машина бор, деб кўрсатилгани ҳолда, улардан атиги 13 таси ремонт қилингани аниқланди. Райондаги «Янгиобод» «Коммуна» колхозларида мавсумга бирорта ҳам машина тайёр эмас.

Тўрақўрғон район колхозларида бу йил 149 та пахта териш машинаси далага чиқиши керак. Улардан эндигина 70 дан ортиқ агрегат ремонт қилинди, холос. 104 та кўсак чувийдиган машинадан 16 таси тайёрланди. Трактор прицеплари, юклагичлар ва кўсак чувийдиган машиналарнинг ремонти ҳам ярим йўлда турибди. «Ленинизм» колхози устахонасида ремонтдан чиқариб қўйилган пахта териш машиналари кўздан кечирилганда вентилятор ва бункерлари тозаланмаганлиги, шчеткали барабанлар ишга тайёр эмаслиги, 5-6 тадан шпинделлари айланмаслиги, ғўза тупини тиккалаб берадиган пружиналарнинг йўқлиги маълум бўлди. Мазкур колхозда техника хавфсизлигига ҳам тўла риоя қилинмаётир. Колхоз устахонаси, нефть сақлайдиган омбор талабга жавоб бермайди.

Уйчи районидаги «Гулистон» колхози, «Уйчи» совхозларида ҳам терим техникасини мавсумга тайёрлаш сабабсиз чўзиб юборилмоқда. Терим машиналари ҳовлиларда ўтган йили кузда келтириб қўйилганича турибди. Бундай нуқсонларни Чуст, Янгиқўрғон районлари хўжаликларида ҳам учратиш мумкин. Чуст районидаги Худойбердиев номли совхозда пахта терадиган 21 та машинани ремонт қилиш планлаштирилган бўлса, унинг 13 тасига ҳали қўл урилгани йўқ.

Область пахтакорлари юбилей йилида Ватан хирмонига 400 минг тонна юқори сифатли пахта етказиб бериш, унинг камида 60 процентини техника ёрдамида йиғиштириб олиш, ҳосилдорликни гектар бошига 31 центнерга етказиш юзасидан юксак социалистик мажбурият олганлар. Область қишлоқ хўжалик бошқармаси (бошлиғи М. Отабоев), «Узсельхозтехника» область бирлашмаси (бошлиғи Ю. В. Тимофеев) раҳбарлари, техника ремонти ишига масъул ўртоқлар пахтакорларнинг ана шу эзгу-ниятидан тегишли хулоса чиқариб олишлари, бутун техникани мавсумга муддатидан олдин тахт қилиб қўйиш чораларини кўришлари керак эди.

Вақт кутиб турмайди. Ҳадемай ҳосил пахтакорлар, механизаторларни шошириб қўяди. Шунда ҳам техника ремонтига масъул ўртоқлар ўринсиз баҳона-сабаблар билан чекланиб тураверармиканлар?

Л. ҲАМРОЕВ,
область халқ контроли комитетининг аъзоси.

А. МАДУМАРОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири.

ПЛАНЕТАМИЗДА

МУҲИМ САНА

Холид МУҲИДДИН,
«Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофотининг лауреати, Жаҳон Тинчлик кенгашининг аъзоси, Миср Тинчлик тарафдорлари миллий кенгашининг раиси

Жаҳондаги кўпгина мамлакатларнинг меҳнаткашлари шонли сана — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилган куннинг 50 йиллигини нишонламоқдалар. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси туфайли ер юзида илк бор кишини киши томонидан эксплуатация қилиш бутунлай тугатилган давлат ташкил топди. Бу воқеа бутун инсоният тарихида муҳим ўзгаришлар даврини бошлаб берди.

Революция ғалабасидан кейин чор Россиясининг барча собиқ районларида халқ ҳокимияти ўрнатилди. Совет Иттифоқи составига кирувчи барча халқларнинг тенг ҳуқуқлилиги СССР Конституциясида ўз аксини топди. Бу ҳужжат мустамлака мамлакатларининг халқларига катта таъсир кўрсатди. У ҳозир ҳам бу мамлакатлар халқлари учун демократик қонунчиликнинг чинакам намунаси, миллий масалани тўғри ҳал этишнинг ҳақиқий намунаси бўлиб хизмат қилмоқда.

СССР Конституцияси гражданларнинг миллати ва ирқидан қатъий назар уларнинг тенг ҳуқуқлилигини эълон қилди. Совет халқлари халқ хўжалиги, давлат, маданият ва ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларида тенг ҳуқуққа эгадирлар. СССР составидаги ҳар бир республика ўз ҳукумати, парламенти, қонунлар мажмуасига эга бўлиб, уларнинг халқлари ўз миллий тилларидан фойдаланмоқдалар.

Мамлакат барча халқларининг тенглиги мамлакатнинг олий қонун чиқарувчи органи — Олий Совет составида ҳам ўз ифодасини топган. Совет парламентида СССР территориясида истиқомат қилувчи ҳамма миллатнинг вакили бор. Бу нарса қонун чиқарувчи органга барча вазифа ва проблемалардан хабардор бўлиб туриш имконини беради. Чор Россияси халқлар турмаси эди. Бугунги кунда бутун жаҳон Совет Иттифоқини ҳақли равишда ягона иноқ оила деб атамоқда.

Бу оиланинг мустаҳкамлиги Улуғ Ватан уруши йилларида тўла исботланди. Руслар ва украинлар, озарбайжонлар ва ўзбеклар, СССРдаги барча катта ва майда халқларнинг вакиллари елкама-елка туриб ўз социалистик Ватанларининг ҳимояси учун жанг қилдилар. Ана шу бузилмас дўстлик туфайлигина босқинчилар устидан ғалаба қозонилди.

Бироқ миллатларнинг тенг ҳуқуқлилигини юридик жиҳатдангина эмас, уларнинг иқтисодий ва маданий тенглигини ҳам таъминлаш керак. Шунинг учун ҳам СССР янги ташкил этилган республикалар территорияларида истиқомат қилувчи ўтмишда қолоқ халқларнинг иқтисоди ва маданиятини ривожлантиришга ҳам алоҳида эътибор берди. Бу республикаларда конлар очилди, канал ва тўғонлар қурилди, янги ерлар ўзлаштирилди, муҳташам саноат шаҳарлари қад кўтарди. Иттифоқдош республикаларда саводсизлик аллақачон тугатилди, инженер, врач, агроном, геолог кадрлар етишиб чиқди. Ҳозир ҳар бир республиканинг ўз Фанлар академияси бор. Маориф ва соғлиқни сақлаш даражаси жиҳатидан авваллари қолоқ бўлган Ўрта Осиё республикалари бугунги кунда Европанинг кўпгина давлатларидан ўзиб кетдилар. Экономика ва маданиятнинг гуллаб яшнаши туфайли Совет Шарқи республикаларида ҳаёт тарзи бутунлай ўзгарди.

Совет Иттифоқига ташриф буюрган ҳар бир киши Октябрь ўлкасининг нақадар улкан ютуқларга эришганини яққол ҳис этади. Шу боисдан ҳам империализм ривожланаётган мамлакатларнинг халқлари Совет Иттифоқининг тажрибаси билан танишмасликлари учун ҳеч нарсадан қайтмаётирлар. Улар СССРда миллий масаланинг ҳал этилганлиги ўз сиёсатларига катта хавф солаётганлигини жуда яхши тушунмоқдалар. Аммо улар тарих олдида ожиздирлар. Социалистик тараққиёт йўлига ўтаётган мамлакатларнинг сони кундан кунга ошиб бормоқда. Бу мамлакатлар янги ҳаёт қуришни Совет Иттифоқидан ўрганмоқдалар.

(АПН).

СССР УЧУН

В. И. Ленин номли Гданьск кемасозлик корхонасида Совет Иттифоқи учун мўлжалланган ёғоч ташийдиган замонавий кемаларнинг катта туркумини қуришга тайёргарлик тугалланмоқда. «Шу туркумдаги ҳамма ўн олтита кемани «аъло» баҳо билан топширамиз» — корхонадаги ёшлар бригадалари шундай ташаббус билан чиқдилар. (ТАСС).

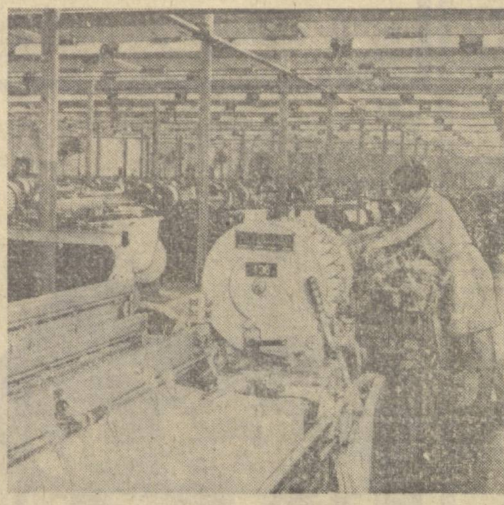

ЧССР. Бугунги кунда Чехословакиянинг корхоналарида «СССРда тайёрланган» маркали дастгоҳ ва ускуналарни кўплаб учратиш мумкин. Биргина Нови-Бижовдаги «Тиба» тўқимачилик фабрикасида 255 та совет дастгоҳи ишлаб турибди. Суратда: Совет дастгоҳлари ўрнатилган цехда.

ЧТК—ТАСС фотоси.

ХИРОСИМА ОГОҲЛАНТИРЯПТИ

Бундан 27 йил муқаддам — 1945 йил 6 август куни эрталаб салқин саҳар пайтида Хиросима осмонида Америка бомбардимончи самолётлари пайдо бўлганини Япония унутгани йўқ. Орадан бир неча дақиқа ўтгач Хиросима устида кўтарилган машъум атом «қўзиқорин»и бу соҳибжамол жанубий шаҳарни ёниб турган вайронага айлантириб юборди.

Орадан уч кун ўтгач, Япониянинг яна бир шаҳари — Нагасакига ҳам атом бомбаси ташланди.

Ана шу бомбардимонлар натижасида бир неча юз минг киши ҳалок бўлди. Хиросима ва Нагасаки шаҳарларидаги омон қолган кишиларнинг ҳаёти ногирон бўлиб қолди. Уларни болаларнинг сиҳат-саломатлиги нима бўлади, деган ташвиш эзмоқда, уларни «атом ўтмиши» оқибатида ишдан маҳрум бўлиб қолиш хавфи эзмоқда, кўпдан-кўп кишилар радиоактив зарарланиш оқибатида келиб чиққан бедаво касалликлардан азият тортмоқдалар.

Хиросимадаги «Тинчлик боғи»га келувчиларнинг кети узилмайди. Бу ерга шаҳар аҳолиси билан бирга Япониядаги турли жойлардан келган саёҳатчилар, чет эллик меҳмонлар қадам қўйишади.

Кишининг кўз олдида икки четкасига дарахтлар ўтқазилган ва қалин бутазорлар ўсган узун хиёбон очилади. Бу ерга келувчи кишиларнинг кўпчилиги «Тинчлик қўнғироғи»нинг ёнига келишганида дарҳол жиддий қиёфага кириб қолишади. Чунки «Тинчлик қўнғироғи» бонг уради. Хиёбоннинг ўртасида атом бомбардимони қурбонларига ҳайкал ўрнатилган. Японияликлар ҳайкал атрофидаги супачаларга хризантема гулдасталарини қўйиб, бошларини эгишганича бир дақиқа сукут сақлаб туриб қоладилар.

Атом музейида атом бомбаси портлаган вақтда ҳалок бўлган кишилар кийим-кечакларининг қолдиқлари, одамларнинг ҳар ерда сочилиб ётган мурдалари олинган фотография ҳужжатлари тўпланган. Музейнинг унча катта бўлмаган томоша залида намойиш қилинадиган кинохроника кадрлари атом бомбаси тушганидан кейинги дастлабки соатларда Хиросиманинг аҳволини кўрсатади. Плёнка метрма-метр кўз олдингиздан ўтган сари кадрлар атом бомбаси билан чўчитиш ташаббускорларини айблайверади. Мана, экранда ошиғич тарзда очилган госпиталь кўринади. Ёши бир жойга бориб қолган кўз ойнак таққан врач беш яшар ўғил болага инъекция қиляпти. Боланинг бутун аъзойи бадани куйиб кетган, бир кўзи оқиб тушган.

Япониянинг иккита шаҳари бомбардимон қилиниши бу фақат ўтмиш воқеаси эмас. Ҳозирги вақтда Японияда атом бомбасининг қарийб 330 минг қурбони борлиги ҳисобланган. Улардан саксон минг киши оғир касалликлардан азият чекади.

Атом бомбаси эндиликда японларнинг иккинчи авлодининг ёсғиғини қуритишни давом эттирмоқда. Атом бомбардимони пайтида радиоактив зарарланишга йўлиққан ота-оналарнинг фарзандлари бедаво дарддан азобланмоқдалар. Япония ҳукумати «учта ноядро принципларга»: ядро қуролига эга бўлмаслик, ядро қуролини ишлаб чиқармаслик, ядро қуролини олиб келмаслик принципларига расмий равишда риоя қилади. Лекин Япония—Америка хавфсизлик шартномасига биноан — Япониянинг бутун территорияси Американинг ҳарбий базалари билан қамраб олинган. Япон матбуотининг хабарларига қараганда, бу базалардан айримларида Америка ядро қуроли сақланмоқда.

Атом бомбаси даҳшатларини ўз бошидан кечирган япон халқи Пентагоннинг Осиёдаги стратегиясида Япониянинг ҳар қандай иштирок этишига қарши чиқмоқда. Мамлакатнинг демократик кучлари Ҳинди—Хитой ярим оролидаги агрессив урушнинг тўхтатилиши учун, Хиросима фожиасининг такрорланишига йўл қўймаслик учун курашмоқдалар.

Н. ГЕРОНИН,
(ТАСС).

ҲАМКОРЛИК НАМУНАСИ

ДЕҲЛИ, 7 август. (ТАСС мухбири). Тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик қилиш тўғрисида бултурги йилнинг августида имзоланган Ҳиндистон — Совет шартномаси Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстона муносабатларни ривожлантиришда муҳим босқич бўлди. Бу шартнома, деди ТАСС мухбири билан суҳбатда Ҳиндистон ташқи савдо министри Л. Н. Мишра, ҳамжиҳатликни янада мустаҳкамлаш ҳамда Ҳиндистон — Совет ҳамкорлигининг ўзаро манфаатли асосда ривожланиб бориши учун мустаҳкам замин яратди.

Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқи Ҳиндистон билан савдо-сотиқ қилаётган энг катта давлатлардан биридир, деб давом этди министр. Ҳиндистон — Совет шартномаси имзоланган кундан бери ўтган бир йил мобайнида иккала мамлакат бир неча савдо-сотиқ битимлари, бошқа хил битим ва қарорлар имзоладилар, улар амалга оширила бошлади.

Ҳозир Ҳиндистон Совет Иттифоқига кофе, ип-газлама буюмлар, баъзи хил саноат маҳсулотлари юбориб турибди. Ҳиндистон Совет Иттифоқидан прокат, баъзи станоклар, электр машина-ускуналар олиб турибди. Бундан ташқари Совет Иттифоқи мамлакат саноат тараққиётининг қирққа яқин лойиҳасини амалга оширишда Ҳиндистонга ёрдам бермоқда. Буларнинг ҳаммаси, деди Л. Н. Мишра, мамлакатларимиз ўртасидаги самимий дўстлик муносабатларини акс эттирибгина қолмай, ривожланган ва ривожланаётган мамлакатлар ўртасидаги ҳамкорликнинг яққол тимсолидир.

Ҳиндистон — Совет шартномаси имзоланганлигининг бир йиллиги ҳинд халқи ўз мустақиллигининг 25 йиллигини байрам қилишга тайёргарлик кўраётган бир пайтда нишонланмоқда. Ҳиндистон экономикасини янада ривожлантиришга ва мамлакатларимиз халқларини боғловчи дўстликни мустаҳкамлашга ёрдам берувчи самимий ва дўстона мадади учун совет халқи билан Совет ҳукуматидан ғоятда миннатдордир, деди пировардида Л. Н. Мишра.

А. СОЛОДОВ.

СЕНЕГАЛДА СОВЕТ КЎРГАЗМАСИ

ДАКАР. (ТАСС). Дўстона Совет — Сенегал муносабатлари Совет давлатининг ривожланаётган мамлакатлар билан ҳамкорликни ҳар томонлама мустаҳкамлашдан иборат СССР ташқи сиёсати принципларидан бирининг оғишмай амалга оширилаётганлигини кўрсатувчи яққол далилдир. Сенегал республикасининг Тиес области губернатори Мусса Ндой Тиесда Украина, Қозоғистон ва Туркманистон халқларининг амалий санъати кўргазмасини очиш пайтида ҳозир бўлганида ана шуларни айтди.

Бу кўргазма, деди у, миллий маданиятни ривожлантиришда Совет республикалари катта муваффақиятларга эришганлигини намойиш қилади ва Сенегал халқи учун «маънавий бойиш манбаи» бўлиб хизмат қилади.

СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллик байрами яқинлашганлиги муносабати билан Мусса Ндой Совет халқини қутлаб, жаҳонда биринчи социалистик давлатни мустаҳкамлашда унга янги муваффақиятлар тилади.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ БОГОТА. Колумбия пойтахтида IX халқаро ярмарка очилди. Бу ярмаркада 45 мамлакат, шу жумладан Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар иштирок этмоқда.

Совет павильони — ярмаркада ҳаммага манзур павильонлардан биридир. Унга қишлоқ хўжалиги техникасининг намуналари, тўқимачилик корхоналари учун мўлжалланган ускуналар, юк автомобиллари ва енгил автомобиллар, металл қирқиш станоклари, тракторлар, мотоциклар ва совет саноатининг бошқа буюмлари қўйилган.

◆ ДЕҲЛИ. Шимолий Ҳиндистоннинг Уттар Прадеш штатида сўнгги уч ой ичида, деб хабар беради «Нэшнл Геральд» газетаси, вабо ва ошқозон-ичак касалликларидан 900 га яқин киши ўлган.

◆ БОНН. Германия Федератив Республикасида июнь ойида май ойидагига нисбатан саноат ишлаб чиқариши «одатдагидан кўпроқ қисқарди». Умуман саноат ишлаб чиқаришининг даражаси июнь ойида май ойидагидан 1,5 процент паст бўлди. Ғарбий Германия хўжалик ва молия министрлиги ана шу маълумотларни эълон қилди.

◆ КАРОЧИ. Ҳиндистон ҳукуматининг илтимосига кўра, Покистон ҳарбий кемалари ва самолётлари, Ҳинд океанида Ҳиндистоннинг «Дамодар Мандови» савдо кемасини қидирмоқдалар. Бу кема Карочидан тахминан 200 миля нарида ҳалокатга учрамоқда. Бу кема Форс қўрфазидан Бомбайга йўл олган эди. Кема билан ҳозиргача радио алоқаси ўрнатилгани йўқ, деб хабар беради «Доон» газетаси.

(ТАСС).

ШАХМАТ

БУНИ — ЖАВОБ ДЕЙДИЛАР

Спасский — Фишер матчининг ўнинчи партиясини мутахассислар жуда юқори баҳоламоқдалар. Бу учрашувда тож даъвогарининг 26, 27, 28, 29-юришлари айниқса катта таассурот қолдирди. Ногоҳ бошланган ҳужум оқибатида Роберт Фишер ортиқча дона ютиб олгани йўқ, лекин иккала руҳини шундай фаоллаштириб олдики, қораларнинг олди очиқ пиёдалари ҳаракатдан тўхтаб қолди. Маълумки, бу ўйин 40-юришдан сўнг қуйидаги аҳволда кечиктирилган эди.

Бу вазиятнинг таҳлили шуни кўрсатдики, қора доналар билан ўйнаган Спасский қирқинчи юришда шоҳини эф-6 дан эф-5 га чекиниб хатога йўл қўйган экан. Бунинг ўрнига у руҳини де-5 хонасига юрганда мудофаа чоралари топилар экан. Бу — айтишга осон. Беш соат қаттиқ жанг қилиб, вақт тиғизлигида шоҳни очмасдан чиқариш хато бўлиб чиқишини қаёқдан билсин. Олди очиқ икки пиёдаси бўла туриб, ҳимоя чоралари топилмаслигини хаёлига ҳам келтирмагандир, балки?!

Эртасига конверт очилганда оқлар 41. Кре2! маҳфий юришини ёзиб қўйганлиги маълум бўлди. Бу кучли юриш билан бошланадиган ўйин тафсилотларини иккала томон ҳам пухта таҳлил қилиб чиққани турган гап. Ҳамма бало қора филнинг бесўнақайлигида бўлди. Бундан фойдаланган оқлар дастлаб чапдаги қора пиёдалардан бирини ютиб олди. 56-юришга борганда Спасский соатни тўхтатди.

Ўн ва ўн биринчи партияни СССР спорт мастери М. МУҲИДДИНОВ шарҳлайди.

Бундай зарбалардан сўнг шахматчи ўзини ўнглаб олиши ниҳоятда мушкул нарса. Аммо Борис Спасскийнинг иродаси унча-мунчага букилмаслиги яна бир маротаба тасдиқдан ўтди. Навбатдаги 11-партияда оқ доналар билан у ҳам шоҳи олдидаги пиёдани сурди. Фишер сицилианча ҳимоя билан жавоб берди. Тез орада еттинчи партияда қўлланган ўткир вариант такрорлана бошлади. Ўнинчи юришда жаҳон чемпиони бошқача йўл тутди: аввалгидек, уч пиёдани бериб, рақиб шоҳи томон юриш бошлаш ниятидан қайтди. Филини отга алмаштиргач, энди қора фарзинни ҳибсга ола бошлади. Спасский 14-юриш олдидан ўттиз минутча ўйга толиб це-3 даги отини бе-1 га юрдида қора фарзинга ҳужум қилди ва яна икки юришдан сўнг тахтада мана бундай қизиқ вазият содир бўлди.

Агар ҳозир навбат оқлардан бўлганда, икки юришда фарзинни тутиб оларди: а пиёдасини сурар ва оти билан охирги зарбани берарди. Вазир — фарзиндан ажраш хавфи аниқ тус олгач, Фишер де-6 пиёдасини суриб, унга йўл очди. Бир томондан қараганда, у бор йўғи ортиқча пиёдани қайтариб беряпти, холос. Аммо шоҳ хавфсиз жойга яширина олмаган пайтда марказнинг очилиши нақадар хунук эканлиги назарда тутилса, даъвогарнинг бунга мажбур бўлганлиги Спасский амалга ошираётган режанинг ҳам нафис, ҳам даҳшатли эканидан далолатдир. Фишер кошки бир пиёда бериш билан қутилган бўлса. 25-юришга борганда қора фарзин «ўлимга маҳкум» этилди.

Даъвогар бефойда юришлардан яна олтитасини қилиб, 31-юришга борганда қаршиликни тўхтатди. Ажиб назарий ҳамда амалий баҳс бу гал чемпионнинг ғалабаси билан тугади. Ўйинни кўрганлар: «Мана буни жавоб дейдилар» демоқдалар. Энди ҳисоб тож даъвогари фойдасига 6,5:4,5. Навбатдаги 12-учрашув бугун бўлиши керак. Оқ доналарда Фишер ўйнайди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — **Қувноқ саргузаштлар** (бадиий фильм). 12.30 — МОСКВА. 17.55— ТОШКЕНТ. 18.00 —Фильм-концерт. 18.25 — КПСС XXIV съезди қарорлари ҳаётга. 18.55 — Ахборот. 19.15 — Илмий техника тараққиёти учун. 19.35 — Қозоғистон ҳафталиги олдидан. 20.20 — Ахборот. 20.40 — Ёш ижрочилар. **Жўрахон Раҳимов.** 21.30 — Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион халқ университети. 22.00 — «Бахт». 22.30 — **Ўтмиш садолари** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.05 — МОСКВА КЎРСАТУВЛАРИ.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. 20.20 — **Даркла** (бадиий фильм). 22.00 — Ҳужжатли фильм.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКА ТЕАТРИДА — 9/VIII да **Хотинимнинг эри**, 10/VIII да **Фарғона тонг отгунча** (қишки бинода).

РАДИО БУГУН

6.15 — Тонгги концерт. 7.40 — Ўзбекистон ССР халқ артисти **М. Аҳмедов** микрофон олдида. 8.25 — Совет авторларининг қўшиқлари. 9.30 — **«Ер ва эл»** радиожурнали 10.25 — Фортепьяно пьесалари. 11.15 — «Фан ва ишлаб чиқариш» туркумидан. 11.30 — Енгил куйлар. 12.15 — Халқ талантлари концерти. 13.30 — **Э. Пьеха ва «Дружба»** ансамблининг концерти. 16.10 — **Т. Иброҳимов.** «Ойдин кеча ўйлари» (радиокомпозиция). 16.50 — «Правда» газетасининг обзори. 18.00 — Ғижжакчи Ш. Йўлдошев чалади. 18.40 — Концерт. 19.20 — Қорақалпоқ куйлари. 20.00—«Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 21.00 — **Футбол: «Уралмаш»** (Свердловск) — **«Пахтакор»**. 21.45 — Куйлар. 22.15 — Қўшиқлар ва рақслар. 22.40 — **У. Умарбеков.** «Том Спенсернинг уч мактуби» (радиопьеса). 23.10 — Куйлар тинглаб дам оламиз.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Қароқчи — қариялар — «ЎЗБЕКИСТОН», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Туман тарқалгач... — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Дунё (2 серия, ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Сўнгги қалъа — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун) «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (кеч соат 9 яримда).

Кулгили қиз (кундуз соат 12 ва 3 да), **Ҳориган отларни ўлдиришади, шундай эмасми?** (кеч соат 6 ва 8.45 минутда): — «ЧАЙКА».

Ёмон об-ҳаводан яхши нима бор? — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Сенга интиламан — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Менинг исмим — масхарабоз (3 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 11.30, 4 ва кеч 8.15 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

Қароқчи-қариялар — «ФЕСТИВАЛЬ».

Туман тарқалгач... — «ХИВА».

ПУШКИН НОМЛИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА
12, 13 АВГУСТ КЕЧ СОАТ 8 ЯРИМДА

КАТТА АСКИЯ, КУЛГИ ВА ДАМ ОЛИШ КЕЧАЛАРИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

АНДИЖОНДАН

Абдулхай Махсум ҚОЗОҚОВ, Раҳматқул ЯШАРОВ, Ғуломжон РУЗИБОЕВ ва хонанда-созандалар;

ҚЎҚОНДАН

НИЖРОҚУМБУВА, Йўлдошхон НОСИРОВ, Неъматжон ТОШМАТОВ, Ҳажвиячи ва қизиқчилардан — Мадаминжон ЮСУПОВ ва Муҳиддин ДАРВИШОВлар;

ФАРҒОНАДАН

Ғойибака ТОШМАТОВ, Насриддинака МИРЗААҲМЕДОВ, Мамарозиқ ИСҲОҚОВ, Обил НОРМАТОВ ва катта ашулачилар;

ТОШКЕНТДАН

Қодирхон УСМОНОВ, Айниддин ЗАЙНИДДИНОВ, Фозил СУЛТОНОВ ва лирик қўшиқчилар.

Билетлар сотилмоқда.

Ўзбекистон ССР Тайёрлов министрлиги
ТОШКЕНТ ТЕХНОЛОГИЯ БИЛИМ ЮРТИ
1972-1973 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти республика тегирмон-аралаш озуқа саноатида ишлаш учун мутахассислар тайёрлайди.

Ўқиш муддати — бир йил.

Билим юртига 7-10 синф ҳажмида маълумоти бўлган, ёши 17 дан кам бўлмаган йигит ва қизлар имтиҳонсиз қабул қилинади.

Қабул қилинганлар стипендия билан, аълочилар 20 процент ортиқ стипендия билан, уч маҳал бепул овқат, бошқа шаҳардан келганлар эса ётоқхона билан таъминланадилар. Совет Армияси сафидан демобилизация қилинганлар ойига 60 сўм ҳажмида стипендия оладилар.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ариза, маълумоти тўғрисида гувоҳнома (асл нусхаси), туғилганлик тўғрисида гувоҳнома (асл нусхаси), 3 дона фотосурат (3x4 см), таржимаи ҳоли, соғлиги тўғрисида ва яшайдиган жойидан справкалар.

Ўқиш рус тилида олиб борилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 2-Сельмаш проезди, 33-уй (2-мелькомбинат ёнида. 13-трамвай, «Сельмаш» бекати, 8, 15, 21, 23, 48-автобуслар, «2-мелькомбинат» бекати).

ЖИЗЗАХ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
1972—1973 ўқув йили учун кундузги ва сиртқи бўлимга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти умумтаълим мактаблари учун бошланғич синф ўқитувчилари ва саккиз йиллик мактаблар учун жисмоний тарбия ўқитувчилари тайёрлайди.

Билим юртига ёши 30 дан ошмаган, 10-синфни тўлиқ тамомлаган йигит ва қизлар қабул қилинади.

ЎҚИШ МУДДАТИ: 8-синфни тамомлаганлар учун 4 йил; 10-синфни тамомлаганлар учун 2 йилу 10 ой, жисмоний тарбия ўқитувчилари тайёрлаш группасига кирувчи 10-синфни тамомлаганлар учун 1 йилу 10 ой.

Бошланғич синф ўқитувчиси ихтисослигига кирувчи 10-синфни тамомлаганлар ва жисмоний тарбия ўқитувчиси ихтисослигига кирувчи 8-синфни тамомлаганлар қуйидаги фанлардан имтиҳон топширадилар: ўзбек тили (диктант), математика-арифметика (оғзаки).

Жисмоний тарбия ўқитувчилари тайёрлаш группасига кирувчи 10-синфни тамомлаганлар қуйидаги фанлардан имтиҳон топширадилар: ўзбек тили (диктант), тарих (оғзаки).

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ариза, 10 синфни тамомлаганликлари ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси, соғлиги ҳақида медицина справкаси (286-форма), 3x4 сантиметр ҳажмдаги 3 дона фотосурат.

Аризалар 10 августгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 11 августдан 25 августгача ўтказилади.

Билим юртига қабул қилинган ўқувчилар умумий тартибда стипендия ва ётоқхона билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Жиззах шаҳри, Педагогика билим юрти.

АБОНЕНТЛАР ДИҚҚАТИГА!
ТОШКЕНТ ШАҲАРЛАРАРО ТЕЛЕФОН СТАНЦИЯСИ
абонентларга кредитга квартира телефонларидан гаплашганлари учун ҳақ тўлашнинг янги қулай формаси татбиқ этилганлигини

БИЛДИРАДИ

Ҳақ тўлаш абонент дафтарчаси бўйича омонат кассаларига тўланади.

Абонент дафтарчаларни шаҳарлараро телефон станциясининг ҳисоб-китоб группасидан (Навоий кўчаси, 26-уй) олиш мумкин.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕЛИОРАЦИЯ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРЛИГИГА
(Усмон Юсупов кўчаси, 1«а» уй)

Министрлик аппаратида ишлаш учун катта инженерлар вазифасини бажарувчи асосий фондларни қайта баҳолаш бўйича инженер-гидротехниклар

КЕРАК

Иш командировкалар билан боғлиқ, пенсионерларда пенсия олиш ҳуқуқи сақлаб қолинади.

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация қилиш бюросига ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: 700.000 ГСП. ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330 683. Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 333469, 337221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780, Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334151, Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524, Стенографистка — 337343, Корректура — 337162, Эълонлар — 338142, Коммутатор — 330249. 330250, 330251 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85, Бухоро — 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62, Самарқанд — 31—072, Термиз — 55—35, Урганч — 34—55, Фарғона — 4—29—44.

Б. —184. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64697. Р. 04375.